

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิรมล สังธิกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.139

๖๖๔๖๓

๕.๕

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นิรมล สังธิกุล

๕

-6 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2547

๖๖๔๖๓

นิรมล สังธิกุล. (2547). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง,
อาจารย์ ดร.ละเอียต รักษ์เฝ้า.

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ คือ
บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ และศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียน
การสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่าง
เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 353
คน ได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม
พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน
แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมการจัดการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเท่ากับ .755 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

2. คำนำนำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการ
สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติต่อการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**A STUDY OF SOME FACTORS RELATED TO CHILD CENTERED TEACHING AND
LEARNING PROCESS OF TEACHERS IN SRINAKHARIN SCHOOL CLUSTER
UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION**

**AN ABSTRACT
BY
NIRAMOL SANGTIKUL**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
May 2004**

Niramol Sangtikul. (2004). *A Study of Some Factors Related to Child Centered Teaching and Learning Process of teachers in Srinakharin School Cluster under the Bangkok Metropolitan Administration*. Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Dr.Suwaporn Semheng, Dr.La-lad Ruckpau.

The purpose of this research were to study the relationship between some factors i.e., work climate, achievement motivation, attitude towards child centered teaching and learning process, relationship among students and teachers, and the score weight of some factors contributed to child centered teaching and learning process. The sample consisted of 353 teachers in Srinakharin School cluster under the Bangkok Metropolitan Administration in 2004 academic year, selected by using the two-stage random sampling. Research instruments were Questionnaires on child centered teaching and learning process, work climate, achievement motivation, attitude towards child centered teaching and learning process, and relationship among students and teachers.

The result of the research showed that :

1. The multiple correlation coefficients between some factors i.e., work climate, achievement motivation, attitude towards child centered teaching and learning process, relationship among students and teachers and child centered teaching and learning process was .755 with significance at .01 level.
2. The score weight of work climate, achievement motivation and relationship among students and teachers were significantly positive to child centered teaching and learning process at .01 level but attitudes towards child centered teaching and learning process were significantly negative to child centered teaching and learning process at .05 level.

ปริญญานิพนธ์

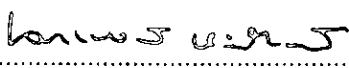
เรื่อง

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

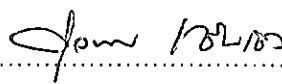
ของ

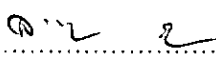
นางสาวนิรมล สังข์กุล

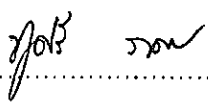
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

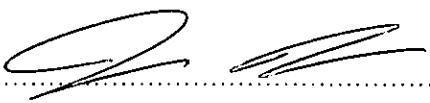
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ละเอียด รักษะเผ่า)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนท์)

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ดังนี้

อาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ละเอียต รักษ์เผ่า กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนพงษ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำพร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลภรณ์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์ และอาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ และแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหาร และคณะครูทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้บริหาร และเพื่อนครูโรงเรียนวัดคูบอน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในขณะที่กำลังศึกษา

เพื่อนๆ สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด โดยเฉพาะนายปรีชา สุขเนียม ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา - มารดา ครู - อาจารย์ และสมาชิกในครอบครัว สังฆิกุล ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาของผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

นิรมล สังฆิกุล

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
ทุน “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”
ประจำปีการศึกษา 2545
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากร.....	4
กลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	
พุทธศักราช 2542.....	7
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	9
พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	17
ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอน	
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	19
บรรยากาศในการทำงาน.....	19
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	20
เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	24
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยต่างประเทศ.....	31
งานวิจัยในประเทศ.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	36
3.1	36
3.2	38
3.3	38
3.4	47
3.5	48
3.6	48
3.7	48
4	53
4.1	53
4.2	54
4.3	54
5	59
5.1	59
5.2	60
5.3	60
5.4	61
5.5	61
5.6	63
5.7	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	74
ประวัติย่อผู้วิจัย	103

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
2 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	54
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	56
4 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	58
5 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	76
6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน.....	77
7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	78
8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	79
9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน.....	80
10 ค่าสถิติ t ของแบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน.....	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	13

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในช่วงระยะเวลาอันสั้น สังคมไทยแต่โบราณซึ่งเป็นสังคมชุมชนเกษตรกรรมเล็กๆ ประสบกับการเปลี่ยนแปลงกลายเป็นสังคมใหญ่ ทั้งในตัวเองและทั้งที่เชื่อมโยงกับโลกทั้งโลก อันส่งผลกระทบต่อทั้งในทางบวกและทางลบ โลกทั้งโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยการเดินทางของข้อมูลข่าวสาร และการโยกย้ายเงินด้วยความเร็วของแสง สังคมต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ และปัญหาใหม่ๆ อย่างไม่เคยพบมาก่อน ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นเพราะสังคมไทยปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (ประเวศ วะสี. 2539 : 1) ทำให้มนุษย์ไม่สามารถเผชิญกับความซับซ้อนและความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ จึงเกิดภาวะวิกฤต การเรียนโดยการท่องหนังสือหรือเอาวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่สามารถทำให้มนุษย์เผชิญและแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ เพราะโลกแห่งวิชา กับโลกแห่งความจริงต่างกัน การเรียนโดยเอาวิชาเป็นตัวตั้งทำให้แยกตัวออกจากความเป็นจริงของชีวิต และสังคมที่ซับซ้อนและเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2544 : 8) ดังนั้นเพื่อให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และมีความสามารถที่หลากหลาย การศึกษาในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ให้ฉลาดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงต้องมีการปรับปรุงให้เอื้อและส่งเสริมต่อเด็กให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 1) เนื่องจากขนาดของประเทศไทยขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนในวันนี้ เพราะในโลกยุคใหม่การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคนในชาติ โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้โดยเร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และรักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2544 : 11)

หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ทำให้ครู อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาตื่นตัวที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ เปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ เน้นคุณภาพที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข อันเป็นวิสัยทัศน์ของการพัฒนาคนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 69) โดยเฉพาะหมวดที่ 4 มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม

ศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 1) จึงถือได้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นธงนำหรือหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ดังที่ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี (คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2544 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด

จากวิสัยทัศน์การศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2543 – 2547 (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2544 : 9) ได้กำหนดไว้ดังนี้ ปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งสู่การประกันคุณภาพ ส่งเสริมความเป็นไทย ทันสมัยในวิทยาการ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว กรุงเทพมหานครจึงได้ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน จากการที่ครูเป็นผู้อธิบาย บรรยาย หรือบอกความรู้ เป็นการให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ หรือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ การประเมินและการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2544 : 10) ซึ่งในการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ จะต้องผ่านการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำจริง และร่วมประเมินผลโดยผู้เรียน กระบวนการนี้จะก่อให้เกิดความสุขแก่ตัวผู้เรียน ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และกันอย่างต่อเนื่องตามบทบาทของแต่ละฝ่าย เช่น ผู้สอนทำหน้าที่ให้กำลังใจ ออกแบบ กิจกรรม และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อำนวยความสะดวก และเป็นที่ปรึกษา ช่วยให้ผู้เรียน แสดงบทบาท ค้นพบความสามารถของตนเอง พัฒนาความสามารถทางสติปัญญา หรือไอคิว และพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ หรืออีคิว (คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 69–70)

ดังนั้นครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนดังกล่าว และร่วมเรียนรู้พร้อมกับผู้เรียนด้วย ขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์ และบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องก็จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน ถ่องแท้ต่อบทบาทการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปของครู เพื่อจักได้ตระหนักถึงความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของครู ให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2543 : 12)

จากการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2543 เด็กและเยาวชนจากโรงเรียนต่างๆ ได้สะท้อนภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนในยุคแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้ ว่าวิกฤตการณ์วิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นสถานการณ์แห่งความสับสน อันเนื่องมาจากกระแสการปฏิรูปเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ครูปรับตัวไม่ทัน เกิดความเข้าใจผิดในวิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ

ที่สุด จึงนำมาปฏิบัติในห้องเรียนอย่างผิดๆ และเกิดผลกระทบโดยตรงต่อผู้เรียน ทำให้เกิดความ กังขา วิดกกังวล ความเคร่งเครียด และความทุกข์ขึ้นในตัวเด็ก เป็นการทลายขวัญกำลังใจและ เจตคติที่มีต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ปัญญา ทรงเสรี. 2544 : 6-7) นอกจากนี้ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 106) ได้กล่าวถึง ปัญหาในแวดวงการศึกษาว่า เกิดจากการที่บุคลากรขาดความพร้อม ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และ ทักษะที่ดีในการทำงาน เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการทั้งแนวทาง และระบบการ ผลิตครูและบุคลากรไม่มีความเหมาะสม ระบบการคัดเลือกบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้ บุคลากรที่มีคุณภาพไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการขาดทัศนคติที่ดีในการทำงาน และความมุ่งมั่น ในการพัฒนางาน ซึ่งแม้ว่าจะมีคุณสมบัติด้านอื่นครบถ้วน แต่หากขาดคุณสมบัติดังกล่าว ก็จะทำให้ผลงานไม่มีคุณภาพ นอกจากนี้ปัญหายังเกิดจากแนวทางและระบบในการพัฒนาบุคลากร ไม่เหมาะสม ขาดสวัสดิการที่ดี รวมทั้งบรรยากาศไม่เอื้อต่อการทำงาน ซึ่งล้วนแล้วแต่จะบั่นทอน ประสิทธิภาพในการทำงานทั้งสิ้น

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาปัจจัยบางประการซึ่งได้แก่ บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่ามี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่ม ศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานครหรือไม่เพียงใด เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางให้ครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษา วางแผนและดำเนินการพัฒนาศักยภาพด้านการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่า บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ และตัวแปร ใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำไปเป็น แนวทางให้ครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ใช้ในการวางแผนและดำเนินการพัฒนา ศักยภาพด้านการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จาก 8 สำนักงานเขต จำนวน 118 โรงเรียน เป็นครูทั้งสิ้น จำนวน 2,762 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 353 คน โดยการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-Stage Sampling)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยบางประการ ดังนี้
 - 3.1.1 บรรยากาศในการทำงาน
 - 3.1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.1.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.1.4 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การรับรู้ การปฏิบัติของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง พัฒนาระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน วัดได้จากแบบสอบถามพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ปัจจัยบางประการ หมายถึง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 บรรยากาศในการทำงาน หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ในที่ทำงานที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการทำงานของครู ได้แก่ สภาพแวดล้อม ขนาดของห้องเรียน ปริมาณสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนของครู รวมทั้งสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงาน วัดได้จากแบบสอบถามบรรยากาศในการทำงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
 - 2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความพยายามของครูที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและความล้มเหลว รู้จักกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับ

ความสามารถของตน สามารถคิดแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการทำงาน ให้คุณค่าและเวลาส่วนมากแก่การทำงาน วัดได้จากแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้สึก ทัศนคติ หรือความเชื่อของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วัดได้จากแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.4 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน และนักเรียนปฏิบัติต่อครู ทั้งในและนอกห้องเรียน วัดได้จากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

2.4.1 พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่ ความสนใจต่อนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และให้ความรักความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา และข้อชี้แนะแก่นักเรียนในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว

2.4.2 พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครู ได้แก่ ความเคารพนับถือ เชื่อฟังครูผู้สอน ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัยทั้งในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้าน บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มครีโนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มครีโนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1. การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 4.1 บรรยากาศในการทำงาน
 - 4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 4.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 4.4 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวคิดเชิงปรัชญา ที่กำหนดไว้ในหมวดที่ 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา อันมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการจัดการศึกษา สาระสำคัญของหมวดนี้ครอบคลุม หลักสาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วม สรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ ทางการเรียนรู้การสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวดที่ 4 เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12-16)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง แล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 เป็นบทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจนถือเป็นความร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร และชุมชน ต้องมีความเข้าใจตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปครั้งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะได้เห็นคนไทยที่พึงประสงค์ที่เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นภารกิจโดยตรงของสถานศึกษาที่จะต้องเตรียมพร้อมในการดำเนินงาน เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การพัฒนาบุคลากร
3. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้
4. การพัฒนาหลักสูตร
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
6. การประสานงานกับชุมชน

2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 ความหมายและแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นความคิดเชิงปรัชญาที่กำหนดไว้ในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความหมายเดียวกันกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยมีแนวทางในการจัดหลากหลาย ในการลงมือปฏิบัติครูผู้สอนจำเป็นต้องคิดวิเคราะห์และเลือกจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 4)

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 2) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับหลักสูตร สภาพแวดล้อม ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

พระราชวรமுณี (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 4) ได้บรรยายเรื่องกระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาไว้ว่า เด็กเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และควรต้องสร้างความใฝ่รู้ขึ้นในจิตใจของเด็กให้ได้ คือให้มีธรรมฉันทะ คือความใฝ่รู้ และกัตตุกัมยตฉันทะ คือความใฝ่ทำ เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ ครูสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นสัปปุริสสังเสาะ คือครูเป็นกัลยาณมิตร คือเพื่อนที่ดี มีเมตตา ให้ความรักความอบอุ่นแก่ผู้เรียน ครูอาจจะใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกให้มากขึ้น จัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยถือว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

ประเวศ วะสี (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 4) กล่าวในเชิงหลักการว่า การจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เรียนรู้เพื่อสร้างปัญญาให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีดุลยภาพ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง มีความสุข สนุกสนานและเกิดฉันทะในการเรียนรู้

โกวิท ประวาลพุกษ์ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 5) มีแนวคิดสู่การปฏิบัติให้เกิดจริงว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลังการเรียนรู้ต้องการให้ผู้เรียนมีแบบการคิด และลงมือปฏิบัติได้ถูกต้องแม่นยำ ด้วยความรู้สึกรู้สึกชื่นชมยินดี อันเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดี คุณธรรม และพัฒนาการรอบด้านของผู้เรียน ถ้าการศึกษาจัดได้ครบถ้วนด้วยกระบวนการดังกล่าวมาแล้ว ผู้เรียนก็จะเป็นผู้คิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง ลงมือปฏิบัติควบคุมตนเองได้ มีศักยภาพในการตัดสินใจ และทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมเป็นประจำ คิด และทำเพื่อประโยชน์ของสังคมไทย โดยส่วนรวมอันเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของชาติสืบไป

วิชัย วงษ์ใหญ่ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 5) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดการเรียนการสอนโดยให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบความรู้เอง โดยมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตที่มีความหมายแก่ตนเอง การเรียนรู้ที่มีพลังความคิดมากที่สุด

ทิตินา แคมมณี (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 5) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่สุด กล่าวคือผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ข้อมูล คิดวิเคราะห์และสร้างความหมาย ความเข้าใจ

ในสาระและกระบวนการต่างๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งได้ลงมือปฏิบัติจัดการกระทำและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 6-7) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในเชิงปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

1. เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจด้วยวิธีการ กระบวนการ และใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียน ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด มีความรู้สึกชื่นชมยินดี ในผลการปฏิบัติของตน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สังคม และส่วนรวม

2. เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้จัดหรือครูผู้สอนดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางด้านปัญญา วิธีการเรียนรู้ โดยบูรณาการ คุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ วางแผนการจัดกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญา อารมณ์ และทักษะการปฏิบัติส่งเสริมสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ในแหล่งความรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และมีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง

3. เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สนับสนุนการเรียนรู้มีส่วนร่วม โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียน หาวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในสถานศึกษาให้พัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสนับสนุนด้านทรัพยากร การลงทุนเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งดูแล ตรวจสอบกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร (2543 : 52) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วาสนา มั่งคั่ง (2545 : 2) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิต ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

ดังนั้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง พัฒนา

กระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน สามารถนำความรู้และ ประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 หลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรูปแบบการสอนที่ นักการศึกษาให้ความสนใจในปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยง่ายและสอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยเน้นให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ทิตนา แคมมณี. 2542 : 41)

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2543 : 52) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) ดังนี้
 - แสวงหาข้อมูล
 - ศึกษาทำความเข้าใจ
 - คิดวิเคราะห์
 - ตีความ
 - แปลความ
 - สร้างความหมายแก่ตนเอง
 - สังเคราะห์ข้อมูล
 - สรุปข้อความรู้
2. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยน ข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์แก่กันและกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Interaction)
3. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” ควบคู่ไปกับ “ผลงาน/ข้อความรู้ที่สรุปได้” (Process/Product)
5. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application)

รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเรียกว่า CIPPA MODEL เป็น รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล และ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ตลอดทั้งฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน

สำหรับขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ที่มา : ทิศนา ขัมมณี. (2542, 2 พฤษภาคม). "การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง. โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)," วารสารวิชาการ. หน้า 41.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หากครูผู้สอนได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังกล่าวข้างต้น ก็จะสามารถจัดทำแฟ้มสะสม
งานของนักเรียน (Student portfolio) เพราะกระบวนการเรียนการสอนนี้มีการประเมิน
ความสำเร็จของนักเรียนจากผลงานที่เป็นชิ้นที่ดีที่สุดหรืองานที่แสดงความก้าวหน้าที่นักเรียนเก็บ
สะสมในแฟ้ม ในจุดประสงค์ของแต่ละวิชา และนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 38-40) ให้หลักในการพิจารณาบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การเตรียมการสอน

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ

1.2 ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.3 วางแผนการสอน

1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด

1.3.3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามหลัก ซิปา หรืออื่น ๆ

1.3.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.4 จัดเตรียม

1.4.1 สื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน

1.4.2 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1.4.3 ติดต่อแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคล สถานที่ หรือโสตทัศน วัสดุต่างๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.4.4 เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้

1.4.5 ห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจ จำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ ในลักษณะใหม่

2. การสอน

2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนให้ เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

2.3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่

2.3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

2.3.5 ให้คำแนะนำและข้อมูลต่างๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น

2.3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น

2.3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.3.8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจให้ข้อมูลเนื้อหา ความรู้ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.3.9 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

3. การประเมิน

3.1 เก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของผู้เรียน

3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้

2.4 เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรเน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้นความรู้ และลงมือปฏิบัติหรือกระทำจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยเทคนิควิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายวิธี จะนำเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป ดังนี้ (อรรถัย มูลคำ และคนอื่นๆ. 2542 : 30-31)

1. เกมการศึกษา (educational game)
2. สถานการณ์จำลอง (simulation)
3. กรณีตัวอย่าง (case study)
4. บทบาทสมมติ (role play)
5. แก๊สถานการณ์ (situation)
6. โปรแกรมสำเร็จรูป (programme instruction)
7. ศูนย์การเรียนรู้ (learning center)
8. ชุดการสอน (instructional peckage)
9. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer assisted instruction)
10. โครงการ (project)
11. การทดลอง (experimentation)
12. การตอบถาม (question answe)
13. การอภิปรายกลุ่มย่อย (small group discussion)
14. การแก้ปัญหา (problem solving)
15. สืบสวนสอบสวน (inquiry)
16. กลุ่มสืบค้นความรู้ (group investigation)
17. กลุ่มสัมพันธ์ (group process)
18. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (co-operative learning)

19. ความคิดรวบยอด (concept attainment)
20. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (self-directed learning)
21. อริยสัจ 4 (4 noble truth method)
22. ทักษะศึกษานอกสถานที่ (field trip)
23. การเรียนรู้จากห้องสมุด (library study)
24. พัฒนาการกระบวนการคิด (inductive thinking)
25. ปทัสฐานของกลุ่ม (inductive thinking)
26. งานวิเคราะห์ภาคสนาม (force field analysis)
27. ศิลปสร้างสรรค์ (creative arts)
28. พินิจแหล่งข้อมูล (resources identification)
29. การนำเสนอโดยวิดีโอ (VDO presentation)
30. การสอนแบบให้เรียนโดยอิสระ (freedom learning)

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังมีเทคนิคอีกหลายวิธีที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาค้นคว้า เพราะผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้นำเสนอ สังเกต ถามคำถาม เสริมแรง แนะนำ ให้ข้อมูลย้อนกลับ จัดบรรยากาศ จัดระบบ แนวโน้ม และเป็นผู้ประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน “การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงจะเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบยั่งยืน” (sustainable development)

2.5 ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับครูหลังจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับครูหลังจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครู (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 80) ได้แก่

1. สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้และคุณธรรม โดยยึดธรรมชาติของผู้เรียนและธรรมชาติของวิชา ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย
2. เอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล กระตุ้นให้นักเรียนนำผลการเรียนรู้ที่มีอยู่ในตัวนักเรียนมาใช้ให้มากที่สุด ให้ความรัก ความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ
3. ฝึกให้นักเรียนคิดหลากหลายรูปแบบ ฝึกปฏิบัติอย่างถูกต้องตามขั้นตอน แล้วฝึกหาวิธีการและรูปแบบที่เป็นของตนเอง สามารถสร้างสรรค์ผลงาน ประเมินชิ้นงาน การแสดง และการค้นพบใหม่ๆ
4. จัดบรรยากาศที่จูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้

5. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เชื่อมโยงธรรมชาติ แหล่งการเรียนรู้ สถานการณ์จริง ระบบสารสนเทศ ให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และสัมผัส
6. เป็นที่พึ่งของนักเรียน การให้คำปรึกษาในด้านชีวิตและการเรียน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง
7. สามารถออกแบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ครอบคลุมทุกด้าน
8. ประเมินผลการทำงานด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียนและรายงานได้อย่างเป็นระบบ

3. พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 ความหมายของพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน

ได้มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอนไว้ต่างกัน ดังนี้

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 573)

กู๊ด (Good. 1973 : 552) กล่าวว่า การสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น หรือการสอนเป็นศิลปะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

คณะอาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร (2534 : 18) กล่าวถึงการสอนว่า การสอน หมายถึง กระบวนการในการจัดสถานการณ์ กิจกรรม และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2521 : 2) กล่าวว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนแสดงร่วมกัน เพื่อทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในหลักสูตรที่เรียน

สมชาติ เทศแยม (2522 : 6) กล่าวว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะการแสดงออกของครูที่เกิดขึ้นในห้องเรียนระหว่างทำการสอน อันเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน รวมทั้งพฤติกรรมที่เป็นภาษาพูด และกริยาอาการ

อนันต์ ศรีโสภ (2527 : 7) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละคน ซึ่งนิสิตนักศึกษาสังเกตเห็นได้ขณะทำการสอนในห้องเรียน อันได้แก่ บุคลิกภาพของผู้สอน การใช้ภาษา การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาวิชา การโน้มน้าวจิตใจผู้เรียน การประเมินผลการเรียน การควบคุมวินัย ตลอดจนการมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน

สมจิต สวชนไพบูรณ์ (2529 : 1) กล่าวถึงพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนเป็นการกระทำที่ผู้สอนกำหนดให้มีขึ้นภายใต้สถานการณ์การเรียนการสอน ซึ่งจะมีทั้งการกระทำ หรือการแสดงออกของครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น

ต่อเนื่องกันในชั้นเรียน มีทั้งพฤติกรรมทางวาจาและไม่ใช้พฤติกรรมทางวาจา เช่น การพูด การอธิบาย การใช้คำถาม การออกคำสั่ง การเสริมแรง การใช้สื่อการสอน นักเรียนช่วยครูแสดงการสาธิต การตอบคำถามของนักเรียน การทำแบบฝึกหัด รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

ไพโรจน์ ดวงสุตา (2530 : 6) กล่าวว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางด้านร่างกาย ความคิดและความรู้สึกของครู ในการจัดประสบการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการแสดงออกทั้งของครูและนักเรียน ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องอย่างมีปฏิสัมพันธ์

จรรยา ม่วงเมือง (2536 : 40) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนว่า พฤติกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกของครูที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน ระหว่างการสอน มีทั้งพฤติกรรมทางวาจา และพฤติกรรมที่ไม่ใช้วาจา ซึ่งสามารถที่จะสังเกตเห็นได้ขณะทำการสอน

ศักดิ์ ททรัพย์ขวัญเมือง (2543 : 13) กล่าวถึงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่ว่า เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำหนดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ให้สอดคล้องกับหลักสูตร) ต้องมีการวางแผนการจัดการอย่างมีระบบ ถือว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเพราะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การปฏิบัติของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.2 ลักษณะของพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน

บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527 : 151-153) กล่าวถึงหลักการสอนที่ควรคำนึง สรุปได้ว่า

1. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ จากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก จากสิ่งที่มีตัวตนไปหาสิ่งที่ไม่มิตัวตน จากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ซับซ้อน และจากสิ่งที่เห็นไปหาเหตุผล
2. สอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ โดยครูบอกให้น้อยที่สุด
3. สอนให้นักเรียนเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า
4. สอนให้สนุกสนานสนใจ และสอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531 : 10) กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดี พอสรุปได้ว่า

1. เป็นการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้โดยการกระทำเป็นรายบุคคลและทำงานเป็นกลุ่ม

2. สอนให้สัมพันธ์ภายในวิชาและสัมพันธ์กับวิชาอื่น มีการใช้สื่อการสอนประกอบ จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำหลายอย่าง และมีการประเมินผลตลอดเวลาด้วยวิธีการต่างๆ

3. มีการสร้างความสนใจก่อนสอน และใช้การจูงใจในระหว่างเรียนด้วยเครื่องเล่นต่างๆ เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การชมเชย การให้คะแนนการแข่งขัน เป็นต้น

4. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิด แสดงความคิดสร้างสรรค์ และดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยการซักถามนักเรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาต่างๆ ส่งเสริมให้นักเรียนคิดทำสิ่งใหม่ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น รับฟังและเคารพความคิดเห็นของคนอื่น ตลอดจนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับครู

4. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.1 บรรยากาศในการทำงาน

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของบรรยากาศในการทำงาน ไว้ดังนี้
ลจิตร์ ผั่วสกุล (2534 : 27-28) กล่าวถึงลักษณะขององค์การที่ดีที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. บรรยากาศในกลุ่ม มีแนวโน้มเป็นกันเอง มีความสะดวกสบาย และไม่ตึงเครียดมากนัก
2. มีการอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม
3. สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจดี และยอมรับวัตถุประสงค์ของการทำงานนั้น
4. สมาชิกฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และกล้าแสดงความคิดเห็น
5. ความขัดแย้งของสมาชิกในการปฏิบัติงานบางประการ ควรได้รับการพิจารณาเหตุผลและพยายามที่จะแก้ไขปัญหานั้น
6. การตัดสินใจปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงานของสมาชิก ควรทำโดยการลงมติของสมาชิก
7. การติชมสมาชิกในการปฏิบัติงานควรกระทำอย่างตรงไปตรงมา และมีหลักฐาน
8. สมาชิกทุกคนมีความเป็นอิสระที่จะแสดงความรู้สึกต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
9. การมอบหมายงานควรกระทำอย่างชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน
10. ผู้บริหารไม่ควรแสดงถึงการใช้อำนาจบังคับในการทำงาน แต่ควรแสดงให้เห็นว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างไร
11. สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองในการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์นุตรโรจน์ (2535 : 102) กล่าวว่าบรรยากาศในการทำงาน หมายถึง ความสะดวกสบาย แสง เสียง อุณหภูมิ เพื่อนร่วมงาน ลักษณะงานที่ทำ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการทำงาน

สมถวิล แก้วปลั่ง (2542 : 25) กล่าวว่า บรรยากาศในการทำงานเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในองค์กร ซึ่งมีอิทธิพลต่อขวัญ กำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

สุชาสินี ใจเย็น. (2545 : 25) ให้ความหมายของบรรยากาศในการทำงานไว้ว่า บรรยากาศในการทำงานหมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ที่มีอิทธิพล ต่อการจัดการเรียนการสอน

ดังนั้นสรุปได้ว่า บรรยากาศในการทำงานหมายถึง หมายถึง สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาการของนักเรียน ได้แก่ วัสดุ สิ่งของ บุคคล กฎระเบียบ สภาพการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรม แนวความคิด ความรู้สึก บรรยากาศ ระบบการศึกษา การปกครอง กิจกรรม ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่

4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

4.2.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไว้ดังนี้

แมคเคลแลนด์ (พนาลัย อยู่สำราญ. 2535 : 37 ; อ้างอิงจาก McClland. 1961 : 207) ให้ความหมายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกันด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม หรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จล้มเหลว

แอทคินสัน (Atkinson. 1966 : 240-241) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่า การกระทำของตนจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่น โดยเทียบกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจเมื่อกระทำจนสำเร็จ หรือไม่พอใจเมื่อกระทำไม่สำเร็จก็ได้

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 85) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ แรงจูงใจของบุคคลที่มุ่งจะให้ได้รับความสำเร็จในการควบคุมและจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม เพื่อเอาชนะอุปสรรคต่างๆ และคงมาตรฐานระดับสูงในการทำงานไว้ หรือกล่าวได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ แรงจูงใจของคนที่ต้องการจะทำงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะทุ่มเทความสามารถในการทำงาน และมีความพยายามไม่ท้อถอย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 196) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงจูงใจที่จะกระทำการสิ่งต่างๆ ให้ได้รับความสำเร็จ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความมานะพยายาม อดทนทำงานมีแผน ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีลักษณะของการทำงานไม่มีเป้าหมายหรือตั้งเป้าหมายง่าย ๆ เพราะกลัวความล้มเหลวในการทำงาน

ประสาธ อิศรปริดา (2538 : 115) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาที่ได้รับความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำในการทำงานอย่างอิสระ มีความเพียรพยายามที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้

พรรณิ ชูทัย เจนจิต (2538 : 513) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วง เราจะสังเกตเห็นว่าบางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง บางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ความแตกต่างของบุคคลทั้งสองพวกนี้ดูได้จากการทำงาน

สุกัญญา แยมยิม (2541 : 22) กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาหรือความพยายามที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยอาศัยศักยภาพของตนเองมากระตุ้นหรือผลักดันให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่จะมุ่งแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 140) กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ทั้งในหน้าที่การงาน และเรื่องราวส่วนตัวให้สำเร็จลุล่วง

เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546 : 153) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะพยายามทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดที่ได้รับมอบหมาย หรือรับผิดชอบอยู่ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ไม่ว่างานนั้นจะมีความยากลำบากหรือประสบปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใดก็ตาม บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะอดทนและไม่เกิดความย่อท้อ ในทางตรงข้ามกลับยิ่งพยายามหาทางฟันฝ่าและเอาชนะปัญหาอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นด้วยตนเอง เพื่อความสำเร็จและความภาคภูมิใจที่จะเกิดขึ้นกับตน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆ โดยพยายามเอาชนะอุปสรรคด้วยความเพียร เพื่อให้สำเร็จลุล่วงในกิจกรรมต่างๆ ที่ตั้งใจไว้

4.2.2 ลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (สัพพจน์ สินสุวงศ์วัฒน์. 2527 : 20-21 ; อ้างอิงจาก McClland. 1961 : 207-266) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่ามีลักษณะดังนี้

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร (Moderate Risk-Taking) มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไม่พอใจทำสิ่งที่ย่างๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถ หากแต่เลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตน และทำสิ่งที่ยากได้สำเร็จนั้นทำให้ตนเองพอใจ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมักไม่กล้าเสี่ยงเพราะกลัวไม่สำเร็จ หรือไม่ก็เสี่ยงจนเกินไปทั้งๆ ที่รู้ว่าจะทำไม่สำเร็จ แต่ก็หวังพึ่งโชค

2. ความกระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็งในการกระทำให้สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไม่ได้ขยันไปทุกกรณี แต่จะเอาใจใส่มาเฉพาะกับสิ่งที่ท้าทายช่วยความสามารถของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองขบคิด และจะทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานสำคัญจนสำเร็จลุล่วงไป

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่จะหวังให้คนอื่นยกย่องตน ต้องการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ไม่ชอบให้ผู้อื่นมาบงการว่าตนควรกระทำอย่างนั้นอย่างนี้

4. ต้องการทราบแน่ชัดในการตัดสินใจ (Knowledge of Result of Decision) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะติดตามผลการกระทำของตนว่ามีผลเป็นอย่างไร ไม่ใช่คาดคะเนว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ และเมื่อทราบผลการตัดสินใจหรือการกระทำแล้ว ยังพยายามทำให้ดีกว่าเดิมอีก

5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีแผนการระยะยาว (Long-Range Planning) เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational Skill) ข้อนี้ยังไม่มีหลักฐานการค้นคว้าเพียงพอ แต่เป็นลักษณะที่น่าจะทำให้เกิดสมรรถภาพในการจัดระบบงานยิ่งขึ้น แมคเคลแลนด์ได้อ้างถึงการค้นคว้าของเฟรนด์ว่า ในการเลือกผู้ร่วมงานนั้น ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเลือกผู้ที่มีความสามารถในงานนั้นมากกว่าที่จะเลือกเพื่อนฝูงหรือผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างอื่น

แอทกินสัน (Atkinson, 1964 : 259-260) กล่าวว่า คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กล้าแข็ง จะมองหางานที่ยากขึ้น แต่ถ้านงานนั้นง่ายหรือปานกลาง ความสนใจของเขาจะลดลง หลังจากงานชิ้นแรกประสบความสำเร็จ ถ้างานชิ้นแรกง่ายและเขาล้มเหลว ความคาดหวังที่จะประสบผลสำเร็จจะลดลงมา ความล้มเหลวในครั้งต่อๆ มา จะค่อยๆ ทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ลดลง และความคาดหวังจะลดลงด้วย

เฮอร์แมนส์ (Hermans, 1970 : 355) ได้ให้แนวทางที่เห็นได้ชัดของผู้ที่มีลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในแต่ละบุคคลจะมีระดับความทะเยอทะยานสูงใกล้เคียงกับความสามารถของเขาจะไปถึง

2. มีความคาดหวังมากกว่าตนจะประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ผลการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับการเสี่ยง (Risk-Taking Behavior)

3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป (Upward Mobility)

4. เพียรพยายาม (Persistence) ทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน

5. เมื่อมีการขัดขวางในขณะที่กำลังทำงาน จะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ

6. รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง และทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก
8. ผู้ร่วมงานที่เขาเลือก คือ ผู้ที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก
9. ต้องการให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนให้ดีขึ้น
10. ปฏิบัติงานให้ที่อยู่เสมอ

พรรณิ ชูทัย เจนจิต (2538 : 513-514) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ดังนี้

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

1. เป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่างๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง

2. เป็นผู้ทำงานมีแผน

3. เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

1. เป็นผู้ที่ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย หรือ

2. ตั้งเป้าหมายไปในวิถิต่างที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว อาจจะตั้งเป้าหมายง่ายหรือยากเกินไป ตั้งเป้าหมายไว้ง่ายๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ผิดหวัง ส่วนพวกที่ตั้งไว้ง่ายเกินไป นั้น เพราะรู้ว่าอาจจะต้องล้มเหลวอีก แต่ล้มเหลวเพราะการทำงานยากรักษาหน้าตัวเองได้ดีกว่า

3. ตั้งระดับความคาดหวังไว้ต่ำ

จากลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความเพียรพยายาม ความอดทน มีการวางแผนในการทำงาน และตั้งระดับความคาดหวังของความสำเร็จของงานไว้สูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

4.2.3 การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จัดได้ว่าเป็นการวัดบุคลิกภาพด้านหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่วัดได้ยาก นักวิจัยได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่ง สุปจน์ สินสวรงค์วัฒน์ (2527 : 31) สรุปไว้ว่ามีอยู่ 5 วิธี คือ

1. วิธีการสังเกต

2. วิธีการทดสอบ ประกอบด้วยข้อความต่างๆ ที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้นโดยถือเอาเกณฑ์ปกตินิสัยคนทั่วๆ ไปเป็นมาตรฐานซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวกับความกลัว ความวิตกกังวล ความสนใจในสิ่งต่างๆ หรือปฏิกิริยาที่ตนทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้น

3. การประมาณค่า โดยเลือกเอาคุณลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นเครื่องมือเช็ดชูให้บุคลิกภาพเด่นสะดุดตา เช่น ความสงบเสถียร แล้วหลายๆ คนช่วยกันประมาณค่าว่าบุคลิกภาพของผู้ถูกประมาณค่าอยู่ในขั้นไหน

4. การวิเคราะห์ตนเอง คือ การประเมินค่าตนเอง แบบวิเคราะห์ตนเองจะเป็นคำถามแบบปรนัยจะเป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน

5. การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์มีหลักคล้ายๆ กับการวิเคราะห์ตนเอง ต่างกันที่ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ติดตาม เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์วิเคราะห์ตนเอง ซึ่งผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จัดบันทึก และประมาณค่าบุคลิกภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ว่าตนถูกสอบบุคลิกภาพ

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการทดสอบ โดยการตั้งข้อคำถามขึ้นเพื่อสอบถามถึงความกลัว ความวิตกกังวล ความสนใจในสิ่งต่างๆ หรือปฏิกิริยาที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้น

4.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.3.1 ความหมายของเจตคติ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของเจตคติ ไว้ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 49) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักเกลียด หรือกลัว หรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้นๆ

กิลฟอร์ด (Guilford. 1975 : 456-457) กล่าวว่า เจตคติ คือ การที่บุคคลมีความโน้มเอียงในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนต่อการกระทำในสังคม หรือสิ่งที่มีอยู่ในสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง

बारอน, เบร์นี และจอห์นสัน (Baron, Byrne & Johnson. 1998 : 123) กล่าวว่า เจตคติเป็นตัวนำทางในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล โดยผ่านความคิด ความเข้าใจ ถ้าบุคคลมีเวลาที่จะคิดก็จะกระทำด้วยความระมัดระวัง เจตคติจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจในการกระทำนั้นๆ

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 61) กล่าวว่า เจตคติ คือ สภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกเชิงประเมินที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ (วัตถุ สถานการณ์ ความคิด ผู้คน ฯลฯ) ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นๆ หรือผู้คนนั้นๆ ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของเจตคติที่มีอยู่ กล่าวคือ ถ้ามีเจตคติในทางที่ดีก็จะมีพฤติกรรมและปฏิกิริยาในทางที่ดี เช่น เข้าใกล้ สนับสนุน ช่วยเหลือ ฯลฯ แต่ถ้ามีเจตคติในทางที่ไม่ดี ก็จะมีพฤติกรรมและปฏิกิริยาในทางที่ไม่ดีด้วย เช่น หลีกเลียง กลั่นแกล้ง ทำลาย เป็นต้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539 : 208) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นเรื่องของความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่น และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้นเจตคติจึงเป็นพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้ หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก

สุทธิพร ไชยบุตร (2539 : 44) กล่าวถึงความหมายของเจตคติว่า เจตคติเป็นเครื่องกระตุ้นพฤติกรรมของมนุษย์ที่สำคัญ ทำให้มนุษย์มีคุณค่า ผลของพฤติกรรมจากเจตคติจะทำให้บุคคลเริ่มการกระทำ กระทำอย่างต่อเนื่อง และเพียรพยายามทำให้สำเร็จลุล่วง

เพราพรรณ เปลียนภู (2542 : 93) กล่าวถึงเจตคติว่า เจตคติ คือ ระดับสภาพหรือสภาวะของจิตใจและของสมองในลักษณะพร้อมที่จะกำหนดแนวทางของการสนองตอบของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 54) กล่าวถึงเจตคติว่า เป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจจะไปในทางดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคติยังไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้นเจตคติจึงเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

อัปสร ยิ่งเจริญ (2543 : 6) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้ความเข้าใจความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม อันมีแนวโน้มที่จะทำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาและกระทำต่อสิ่งนั้นๆ ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน การที่เราจะทราบทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ก็ต้องใช้วิธีแปลความหมายของการแสดงออก

นันทา สุริรักษา (2544 : 161) กล่าวไว้ว่า เจตคติ เป็นแนวโน้มหรือความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์แวดล้อม หรือสิ่งเร้าซึ่งอาจมีทิศทาง ทั้งทางบวกและลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544 : 366) กล่าวว่า เจตคติ เป็นอักษณาสัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวก หรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

โดยสรุป เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ความรู้สึกศรัทธา หรือความเชื่อของครู ทั้งในทางบวกและทางลบต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีอิทธิพลจากประสบการณ์ที่เคยได้รับมา

4.3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติดี้อยู่หลายทฤษฎี ผู้วิจัยขอนำเสนอเพื่อเป็นแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 64-65) กล่าวว่า เจตคติสามารถเรียนรู้ได้เหมือนกับลักษณะอื่นๆ ของคน โดยคนจะแสวงหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเพื่อสร้าง

สมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเรียนรู้ความรู้สึกและค่านิยมต่างๆ ได้จากข้อเท็จจริง โดยกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์ การเสริมแรง และการเลียนแบบ ดังนั้นการเรียนรู้เป็นตัวทำให้เกิดเจตคติ จากการเรียนรู้ข้อเท็จจริง และความเชื่อต่างๆ แล้วประเมินออกมาว่าอะไรมีความสำคัญทางบวก และอะไรเป็นไปทางลบ

2. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Incentive Theory)

ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 64-65) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้ให้แนวคิดการเกิดเจตคติว่า เป็นกระบวนการให้น้ำหนักจากคุณและโทษของเป้าเจตคตินั้นๆ แล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุด โดยพิจารณาซึ่งใจดูว่าเป้าเจตคติมีคุณหรือโทษต่อเรา หากน้ำหนักของคุณประโยชน์มีสูงกว่า เราก็จะชอบสิ่งนั้น ในทางตรงข้ามถ้าเป้าเจตคติมีโทษหรือไร้ประโยชน์มากกว่าก็จะไม่ชอบสิ่งนั้น การพิจารณาตัดสินใจโดยกระบวนการแบบนี้จึงทำให้เกิดเจตคติทางบวกหรือทางลบขึ้น

3. ทฤษฎีการให้แรงเสริม (Reinforcement Theory)

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2524 : 113-114) กล่าวถึงทฤษฎีเสริมแรงของสกินเนอร์ (Skinner) ว่า เมื่อเราได้รับรางวัลจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะทำให้เราอยากทำสิ่งนั้นไปเรื่อยๆ ทำให้เรามีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ในการปลูกฝังเจตคติใหม่ๆ หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ถ้าสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเรา เราก็ให้รางวัลแก่ตนเอง แต่ถ้าประสบการณ์ใหม่ๆ นั้นขัดกับความเชื่อเดิมของคนเรา เราก็อาจหาเหตุผลมาเพื่อตรวจสอบดู หากรู้แน่ชัดกับความเชื่อเดิมจริง เราก็อาจเปลี่ยนแปลงเจตคติไปได้

จากทฤษฎีที่เกี่ยวกับเจตคติสามารถสรุปได้ว่า เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้ารับข้อมูลใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งขัดแย้งกับความคิดเดิม ความเข้าใจเดิม บุคคลจะพยายามปรับตัวให้เข้ากับข้อมูลใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงเจตคติเดิมเพื่อลดความขัดแย้งนั้น

4.3.3 ลักษณะสำคัญของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 231) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือการได้รับประสบการณ์ มิใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. เจตคติเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือถ้ามีเจตคติดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหา หรือแสดงพฤติกรรมนั้น ถ้ามีเจตคติไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยการถอยหนีหรือต่อต้าน เช่น เด็กชอบครูสอนทำให้อยากเรียนวิชาที่ครูสอน ถ้าเด็กไม่ชอบวิชานั้นๆ หรือไม่ชอบครูคนนั้นก็หลีกเลี่ยงไม่เรียนวิชานั้น เป็นต้น
3. เจตคติสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นได้ เช่น บิดา มารดา ไม่ชอบบุคคลหนึ่ง ย่อมมีแนวโน้มทำให้เด็กไม่ชอบบุคคลนั้นด้วย

4. เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป เจตคติดีย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

เซลแมน และเชิเบอร์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2544 : 367 ; อ้างอิงจาก Zellman & Seara. 1971) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติว่า

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. เจตคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ดังนั้นเจตคติจึงมีทั้งบวกและลบ เช่น ถ้านักเรียนมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนจะชอบเรียนคณิตศาสตร์ และเมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษา ก็จะเลือกเรียนแขนงวิทยาศาสตร์ ตรงข้ามกับนักเรียนที่มีเจตคติลบต่อคณิตศาสตร์ก็จะไม่ชอบหรือไม่มีความสนใจที่จะเรียน เมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษา ก็จะเลือกเรียนทางสายอักษรศาสตร์ทางภาษา เป็นต้น

3. เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่างคือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึกอารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component)

4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทิศทางของเจตคติ หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น (Intensity) หรือความมากมาย เจตคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้

5. เจตคติเปลี่ยนแปลงไปตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่งๆ อาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ดังนั้นค่านิยมเหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลที่เป็นสมาชิก ในกรณีที่ต้องการการเปลี่ยนเจตคติ จะต้องเปลี่ยนค่านิยม

6. สังคมประกิต (Socialization) มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเจตคติของเด็ก โดยเฉพาะเจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรม เช่น อุดมคติ เจตคติต่อเสรีภาพในการพูด การเขียน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมสูง จะมีเจตคติบวกสูงสุด

จากลักษณะของเจตคติพอสรุปได้ว่า เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งค่านิยมของบุคคลในชุมชนมีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลที่เป็นสมาชิก เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้หากได้รับการเรียนรู้หรือประสบการณ์ใหม่ๆ

4.3.4 องค์ประกอบของเจตคติ

เจตคติประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ (ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531 : 4-5 ; อ้างอิงจาก Freema. 1970) คือ

1. องค์ประกอบทางด้านการรู้ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่างๆ ว่ารู้สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี เราก็ม会有เจตคติต่อสิ่งนั้นในทางที่ดี และถ้ารู้สิ่งหนึ่งสิ่งใด

ในทางไม่ดี เราก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ถ้าเราไม่รู้จักสิ่งใดเลยเจตคติก็ยังไม่เกิดขึ้น หรือไม่มีสิ่งใดในโลก เราก็จะไม่เกิดเจตคติต่อสิ่งใดๆ เลย

ตัวอย่างเช่น

สวย (รู้ในทางที่ดี)	—————>	จะเกิดเจตคติบวก
ยวส (เราไม่รู้จักคำนี้)	—————>	จะไม่เกิดเจตคติ
ขี้เหร่ (รู้ในทางที่ไม่ดี)	—————>	จะเกิดเจตคติในทางลบ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component or Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรู้นั้น เมื่อเราเกิดการรู้อะไรสิ่งใดแล้ว จะทำให้เราเกิดความรู้สึกในทางดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ไม่ดี เราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น

ซึ่งความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดเจตคติในทางใดทางหนึ่ง คือชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากมาก ไม่เหมือนกับความจริงต่างๆ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าถ้ามีเหตุผลเพียงพอ

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ (Action Tendency Component or Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ ในทางใดทางหนึ่ง คือพร้อมที่จะสนับสนุน สิ่งเสริม ช่วยเหลือ หรือในทางทำลายขัดขวาง ต่อสู้ เป็นต้น

ตัวอย่าง เช่น

เจตคติของชายคนหนึ่งต่อดารารภาพยนต์สาวคนหนึ่ง อาจจะมียุทธศาสตร์ประกอบ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจว่าเธอเป็นดารารภาพยนต์สาวคนหนึ่ง
2. ความรู้สึกชอบพอหรือประทับใจในตัวเธอ
3. แนวโน้มทางด้านพฤติกรรมหรือการกระทำ อันได้แก่ แนวโน้มที่จะไปดู

ภาพยนต์ที่เธอแสดงบ่อยๆ

4.3.5 การวัดเจตคติ

ลวิน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 60-63) กล่าวถึงเครื่องมือที่นิยมใช้วัดเจตคติมี 5 ชนิด ดังนี้

1. สัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้สัมภาษณ์ที่ดีต้องฟังมากกว่าพูดและไม่หุเบา จะสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์แล้วจดบันทึกไว้ โดยผู้สัมภาษณ์จะต้องสร้างคำถามไว้ล่วงหน้าให้ครอบคลุมเป้าหมายของเจตคติที่จะวัด ซึ่งคำถามจะต้องครอบคลุมทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อจะได้ใช้ประเมินเปรียบเทียบความรู้สึกที่แท้จริง ถ้าจะให้มีความเป็นปรนัยควรทำเป็นคำตอบให้เลือกตอบ และเป็นคำตอบสั้นๆ ตามความเหมาะสม จำนวนคำถามขึ้นอยู่กับระดับผู้ถูกสัมภาษณ์และเวลาที่สัมภาษณ์ เมื่อ

สัมภาษณ์เสร็จแล้วสรุปผลในรูปเชิงพรรณนาว่าส่วนใหญ่ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความรู้สึกต่อเป้าเจตคติทางบวกหรือทางลบอย่างไร มีความเข้มข้นมากน้อยเพียงใด

ลักษณะของการสัมภาษณ์ที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. การสัมภาษณ์ต้องเป็นการช่วยเหลือหรือกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อยากจะตอบ และให้คำตอบที่คงที่พอควร คือถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตื่นตัวอยู่เสมอ และการตั้งคำถามต้องเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ถูกสัมภาษณ์

2. คำถามต้องเป็นคำถามที่ตรงจุดที่จะถามที่สุด หรือเป็นคำถามที่ชัดเจนว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ตอบในแง่ใด ไม่ควรใช้คำถามที่กว้างเกินไป อาจจะทำให้สรุปได้ยาก

3. คำถามควรมีความเชื่อมั่นสูง แม้จะใช้คำถามเดิม ถามซ้ำอีกก็ได้รับคำตอบที่เหมือนเดิม

4. คำถามที่ใช้สัมภาษณ์ควรจะได้รับการตอบที่สามารถนำไปขยายถึงสาเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้

2. การสังเกต (Observation) การสังเกต คือ การเฝ้ามองดูสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีจุดมุ่งหมาย แล้วบันทึก เครื่องมือที่สำคัญของการสังเกตคือตาและหู เพื่อความแน่นอนของการเกิดพฤติกรรมนั้นๆ ควรเตรียมรายการ (Checklist) ไว้ก่อน เมื่อปรากฏพฤติกรรมขึ้นจะได้บันทึกทันที

3. การรายงานตนเอง (Self – report) เครื่องมือแบบนี้ต้องการให้ผู้ถูกสอบถามแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส นั่นคือสิ่งเร้าที่เป็นข้อความ ข้อคำถาม หรือเป็นภาพเพื่อให้ผู้สอบถามแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมานั่นเอง แบบทดสอบหรือมาตราวัดที่ถือว่าเป็นมาตรฐาน (Standard form) เช่น แบบทดสอบของเทอร์สโตน (Thurstone) กัตแมน (Guttman) ลิเกิต (Likert) และออสกู๊ด (Osgood)

4. เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) เทคนิคนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปเร้าผู้ถูกสอบถาม สถานการณ์ที่กำหนดให้จะไม่มีการสร้างที่แน่นอน ทำให้ผู้ถูกสอบถามต้องจินตนาการออกมาตามประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งแต่ละคนจะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน เช่น การให้เติมประโยคให้สมบูรณ์ ภาพนามธรรม เดิมเรื่องราวสั้นๆ เล่นิทานจากภาพ ฯลฯ การแปลความหมายอาศัยผลจากการตอบสิ่งดังกล่าวก็พอจะรู้ได้ว่าผู้ถูกสอบถามมีเจตคติอย่างไรต่อเป้าเจตคตินั้นๆ

5. การวัดทางสรีระภาพ (Physiological measurement) เป็นการวัดอาศัยเครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่นๆ ในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงสภาพของร่างกาย เช่น การใช้เครื่องกัลวานอมิเตอร์ชนิดหนึ่งเพื่อวัดความต้านทานกระแสไฟฟ้าในผิวหนัง

4.4 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ความหมายและความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายและความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ไว้ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดขึ้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประติพันธ์ อุปรมย์ (2527 : 33) กล่าวว่า ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้อยากเห็น และกระตือรือร้น

อำพร เจนประภาพงศ์ (2528 : 40) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพของครูกับนักเรียนไว้ว่า สัมพันธภาพของครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน นั่นคือ ครูทุกคนในโรงเรียนสามารถช่วยให้นักเรียนมีความสุขได้ขณะเรียน อยู่ในโรงเรียน ซึ่งสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนนั้นจะเป็นลักษณะของการที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งพฤติกรรมทางวาจา และพฤติกรรม ทำทาง

ธเนศ ขำเกิด (2533 : 7) ได้กล่าวถึงความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูด กิริยา ทำทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสด้วยความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจและมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด โดยไม่สามารถปิดบังอำพรางได้เลย สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความสามารถ ศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น รัก ผูกพัน เอื้ออาทร เชื่อถือ และให้อภัยต่อกันตลอดไป

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันที่สุดแนวทางหนึ่ง

นารี โนภิระ (2536 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพของครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอนและการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมี

สัมพันธ์ภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพที่ดี ให้ความรักความอบอุ่นต่อนักเรียน เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี เสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544 : 423) กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนว่า บุคลิกภาพ คุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงต่อนักเรียน ขณะเดียวกันปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนก็ส่งผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อคติทัศนคติ ค่านิยม ความประพฤติของนักเรียน

พรจิรา วงศ์ชนะภัย (2545 : 35) กล่าวไว้ว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ครูและนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน

จากความหมายและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนนั้นจะเป็นลักษณะของการที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งพฤติกรรมทางวาจา และพฤติกรรมท่าทาง หากครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสดำถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก และความกระตือรือร้นที่จะเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์พฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

กริช และคอสติน (Grush and Costin. 1975 : 55-56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นักศึกษาในฐานะผู้บริโภครองของการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยข้อหนึ่งว่า เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมและบุคลิกภาพของครูเช่นไรที่นักศึกษารับรู้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ และได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1,378 คน ประเมินแบบวัดและตอบแบบสำรวจเกี่ยวกับบุคลิกภาพของครู ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาได้ระบุบุคลิกภาพที่สำคัญของการเป็นครูที่ได้ ไว้ดังนี้คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำที่กระตือรือร้น มีความกระตือรือร้นในการสอน มีศรัทธาและไว้วางใจในตัวนักศึกษา มีความอดทนและเข้าใจนักศึกษา ควบคุมกิจกรรมในชั้นเรียนโดยการอธิบายเนื้อหาวัตถุประสงค์ของการสอน และให้คำแนะนำไปพร้อมๆ กัน ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา มีอารมณ์ขัน และกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น

ไวลส์ (Wiles. 1983 : 51-52) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ครูรักโรงเรียนและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีอยู่ 5 ประการคือ การมีสถานที่ทำงานที่มีความสะดวกสบาย มีความสวยงาม และชีวิตชีวา มีอุปกรณ์เครื่องมือในการใช้ที่เพียงพอต่อความ

ต้องการ การมีความรู้ดีกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน การมีส่วนร่วมสร้างความสัมพันธ์ให้กับหมู่คณะ การมีอิสระในการเลือกวิธีทำงาน

กันเตอร์แมน (Gunterman. 1992 : Abstract) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้สอนภาษาของโลกในอนาคต พบว่า การปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคงทนยาวนานนั้น ฝ่ายจัดการศึกษาจะต้องได้รับการยอมรับอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาเป็นวิชาชีพ ซึ่งจะเกิดความรับผิดชอบและพัฒนาการสอนของตนเองให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมในอนาคต ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย เข้าใจวัฒนธรรมของโลก ยอมรับและเห็นความสำคัญภาษาต่างประเทศ และยอมรับความต้องการในการปฏิรูปการศึกษาหลายๆ ฝ่าย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากครูผู้สอนภาษาจะต้องมีพื้นด้านการเรียนรู้ภาษา การวิจัยรูปแบบการเรียนกลยุทธ์ การสื่อสารหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการสอนภาษาในอนาคต

5.2 งานวิจัยในประเทศ

บุญรับ ตักคัมณี (2532 : 138) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับทัศนคติต่อสภาพการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการฝึกลักษณะมุ่งอนาคต ได้ศึกษาในกลุ่มข้าราชการพลเรือนซึ่งเข้ารับราชการใหม่ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีทัศนคติต่อการทำงานในทางบวก

พนาลัย อยู่สำราญ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพบว่า ปริมาณความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนฯ ในระดับจิตและพฤติกรรม กล่าวได้ว่า ครูที่มีปริมาณความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการสอนฯ สูงจะมีการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนฯ ทั้งระดับจิตและระดับพฤติกรรมสูงด้วย

มัทนา ปันม่วง (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอน บุคลิกลักษณะของครู การวัดและประเมินผล การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ ความเป็นธรรม กลวิธีการสอน

วีระ จิระมณีมัย (2537 : 92-93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยลงตามลำดับดังนี้ มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานได้เป็นอย่างดี มีบรรยากาศความเป็นมิตรของการทำงานในหน่วยงาน ความเป็นกันเองและเอื้ออารีแก่เพื่อนร่วมงาน และความพอใจในเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน

เอกพจน์ สมุทธานนท์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติในวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความสำคัญตามลำดับดังนี้ คุณภาพการสอนของครูในวิชาการทำงาน มโนภาพเกี่ยวกับตนเองในวิชาอาชีพ ประสบการณ์ในการเลือกวิชาอาชีพ และเพศ

ณัฐสินี หาญกิตติชัย (2541 : 54) ทำการวิจัยพบว่า ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน ได้แก่ สถานที่ทำงาน วัสดุอุปกรณ์การทำงาน การปกครองบังคับบัญชา และนโยบายการบริหารงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ลินจง สุดประเสริฐ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา และด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

เวณิกา บวรสิน (2541 : 85) ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจของครู มี 6 ตัวคือ เจตคติต่อวิชาชีพครูโดยรวม บุคลิกภาพด้านเก็บตัว ความพึงพอใจในการทำงานด้านโอกาสในการก้าวหน้า บุคลิกภาพด้านความมั่นคงในอารมณ์ ความพึงพอใจในการทำงานด้านรายได้และสวัสดิการ และความพึงพอใจในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน

นวลฉวี ประเสริฐสุข (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารสตรีในธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อความสำเร็จในอาชีพ คือ รูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรี รองลงมาคือ บรรยากาศองค์กร ความผูกพันในอาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ

วงเดือน จงไพบูลย์ (2543 : 144) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการเรียงตามลำดับจากที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ บรรยากาศการทำงาน วุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ภาวะความรับผิดชอบต่อครอบครัว : ค่าใช้จ่ายภายในบ้าน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ หน่วยงานที่ปฏิบัติที่กองนโยบายและแผน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

อภิชาติ เจตจำนงนุช (2544 : 107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ลักษณะการปฏิรูปการเรียนรู้กับพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า ครูในระดับชั้นประถมศึกษามีการรับรู้และปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในระดับสูง (64.70%) ส่วนครูในระดับชั้น

มัธยมศึกษา มีการรับรู้และปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในระดับต่ำ (35.60%) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว พบว่า ครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีการรับรู้และปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในระดับปานกลาง 50% ของการนำไปปฏิบัติ

จริยา จิวรรณากร (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการปฏิรูปการเรียนรู้ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด”. พบว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน ผู้บริหารโรงเรียนมีความพร้อมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ในส่วนที่เป็นพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีการปรับพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น เช่น การสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การให้อิสระผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้ารวบรวมข้อมูล สรุปความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและเรียนในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการ ประการสำคัญคือ ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในเป้าหมายและแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูมีความมุ่งมั่นในการสอนและปรับปรุงวิธีสอนที่ผู้เรียนมี บทบาทมากขึ้น ส่วนเรื่องเห็นว่าโรงเรียนยังมีความพร้อมน้อยได้แก่ความพร้อมด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่จะใช้ในการเรียนการสอนและช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ประยงค์ มีผล (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของพนักงาน มี 5 ตัวแปร เรียงลำดับที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างพนักงานกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างพนักงานกับผู้บังคับบัญชา ตำแหน่งงาน ระดับปฏิบัติการ บรรยากาศในการทำงาน และบุคลิกภาพ ตามลำดับ

พรจิรา วงศ์ชนะภัย (2545 : 62) ทำการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน หมายความว่านักเรียนมีสุขภาพจิตดี เพราะมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนซึมซับบุคลิกลักษณะและทัศนคติในทางสร้างสรรค์ในตัวครู รวมทั้งบุคลิกลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับตัว นอกจากนี้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูจะทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างนักเรียนกับครูสูง

สุธาสินี ใจเย็น (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว การสนับสนุนทางการเรียนแก่นักศึกษาของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งต่างประเทศ และในประเทศ ข้างต้น พบว่ามีปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มสตรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีหลายปัจจัยด้วยกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำ

ปัจจัยด้าน บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ และตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูกลุ่มครีนครินทร์ สังกัด กรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. ลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จาก 8 สำนักงานเขต จำนวน 118 โรงเรียน เป็นครูทั้งสิ้น จำนวน 2,762 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 353 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน 10% (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2537 : 106) โดยการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-Stage Sampling) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. สุ่มเลือกโรงเรียนมา 30% ของแต่ละเขต โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีเขตที่ตั้งของโรงเรียนทั้ง 8 เขต เป็นชั้น (Strata) และมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้ 41 โรงเรียน
2. สุ่มเลือกครูผู้สอนจากแต่ละโรงเรียนมา 28 % โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีครูผู้สอนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้ 353 คน

ตาราง 1 จำนวนครูในโรงเรียนประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาโอกาส ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เขต	โรงเรียน	จำนวน (คน)	
		ครูในโรงเรียน	ครูกลุ่มตัวอย่าง
1. ประเวศ	1. วัดตะกล้า	50	14
	2. วัดกระทู้มเสื่อปลา	56	16
	3. สุเหร่าจรเข้ขบ	30	9
	4. สุเหร่าศาลาลอย	15	5
	5. สุวิทย์เสรีอนุสรณ์	43	12
2. มีนบุรี	6. คลองสาม	21	6
	7. วัดป่าเพ็ญเหนือ	46	13
	8. วัดแสนสุข	22	7
	9. สุเหร่าบางชัน	22	7
	10. สุเหร่าทรายกองดิน	51	15
3. ลาดกระบัง	11. วัดลาดกระบัง	29	9
	12. วัดสังฆราชา	33	10
	13. วัดพลมานีย์	35	10
	14. วัดสุทธาโกชน	20	6
	15. แสงหิรัญวิทยา	20	6
	16. วัดราชโกษา	35	10
	17. วัดปากบึง	38	11
4. หนองจอก	18. วัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ)	45	13
	19. สุเหร่าบ้านเกาะ	14	4
	20. หนองจอกพิทยานุสรณ์	36	10
	21. บ้านเจียรดับ	24	7
	22. สุหร่านาดับ	9	3
	23. วัดสามง่าม	39	11
	24. วัดสีชมพู	12	4
	25. วัดพระยาปลา	19	6
	26. สุหร่าลำแขก	21	6
	27. สังฆประชาอนุสรณ์	24	7
	28. วัดลำด้อยตึง	33	10

ตาราง 1 (ต่อ)

เขต	โรงเรียน	จำนวน (คน)	
		ครูในโรงเรียน	ครูกลุ่มตัวอย่าง
5. สวนหลวง	29. นาคนาวาอุปถัมภ์	46	13
	30. วัดปากบ่อ	47	13
	31. หัวหมาก	19	6
6. สะพานสูง	32. สุเหร่าทับช้างคลองบน	17	5
	33. ตลาดบัวขาว	12	4
	34. สามแยกคลองหล่อแหล	32	9
7. คันทายาว	35. จินดาปารุง	37	11
8. คลองสามวา	36. กลางคลองสอง	16	5
	37. ประชาราษฎร์อุปถัมภ์	34	10
	38. วัดบ้านทอง	20	6
	39. วัดพระยาสุเรนทร์	21	6
	40. วัดสุทธินิศาหาด	26	8
	41. สุเหร่าแสนแสบ	34	10
รวม		1,210	353

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างเอง ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามด้านต่าง ๆ

2. ศึกษา नियม ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เอกสารปฏิรูปการศึกษา เอกสารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บรรยายภาคในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ จากการศึกษาในขั้นที่ 2 แล้วกำหนดขอบเขตของการวิจัย

4. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

4.1 พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 50 ข้อ

4.2 บรรยายภาคในการทำงาน จำนวน 30 ข้อ

4.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ

4.4 เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 30 ข้อ

4.5 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน จำนวน 30 ข้อ

5. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ที่มีประสบการณ์ในการสร้างแบบสอบถามเป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามกับนิยามในแต่ละด้าน แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แล้วนำมาปรับปรุงให้ถูกต้องตามนิยามที่กำหนดไว้ ดังนี้

แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คัดเลือกไว้ จำนวน 45 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

แบบสอบถามบรรยายภาคในการทำงาน คัดเลือกไว้ทั้ง 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คัดเลือกไว้ จำนวน 28 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คัดเลือกไว้ จำนวน 29 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน จำนวน 29 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

6. นำแบบสอบถามในข้อ 5 ที่คัดเลือกไว้ไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 1 กับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำผลที่ได้จากการทดลองใช้ครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วย t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 216 ; อ้างอิงจาก Edwards. 1957 : 152-154) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนี้

แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ค่า t ตั้งแต่ 2.457 ถึง 7.436 คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.457 ถึง 7.436

แบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน ได้ค่า t ตั้งแต่ 0.158 ถึง 4.577 คัดเลือกไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.085 ถึง 4.577

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้ค่า t ตั้งแต่ 0.000 ถึง 5.108 คัดเลือกไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.882 ถึง 5.108

แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ค่า t ตั้งแต่ 0.111 ถึง 6.339 คัดเลือกไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 3.100 ถึง 6.339

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ได้ค่า t ตั้งแต่ 0.439 ถึง 4.762 คัดเลือกไว้จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.143 ถึง 4.762

7. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ ไปจัดพิมพ์แล้วนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค ได้ผลดังนี้

แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าความเชื่อมั่น .951

แบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน มีค่าความเชื่อมั่น .814

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความเชื่อมั่น .890

แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าความเชื่อมั่น .923

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .850

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 7 มาจัดพิมพ์เป็นฉบับ เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทำวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 1 พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

- ทำเป็นประจำ

หมายถึง

ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน
ประมาณ 80 - 100 เปอร์เซนต์
- ทำเป็นส่วนใหญ่

หมายถึง

ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน
ประมาณ 60 - 79 เปอร์เซนต์
- ทำเป็นบางครั้ง

หมายถึง

ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน
ประมาณ 1 - 59 เปอร์เซนต์
- ไม่ทำเลย

หมายถึง

ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติของท่านเลย

ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่ทำเลย
1. ท่านศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาที่สอนให้เข้าใจก่อนทำการสอน				
2. ท่านเตรียมการสอนโดยศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย				
3. ท่านได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ				

การตรวจให้คะแนน

- เมื่อตอบในช่องทำเป็นประจำ

ให้ 3 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องทำเป็นส่วนใหญ่

ให้ 2 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องทำเป็นบางครั้ง

ให้ 1 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องไม่ทำเลย

ให้ 0 คะแนน

การแปลความหมายของแบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- คะแนนเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดี
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างดี
- คะแนนเฉลี่ย 0.50 ถึง 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างไม่ดี
- คะแนนเฉลี่ย 0.00 ถึง 0.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ดี

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 2 บรรยากาศในการทำงาน

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านมากที่สุด

- เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านประมาณ 80 - 100 เปอร์เซนต์
- เห็นด้วยมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านประมาณ 60 - 79 เปอร์เซนต์
- เห็นด้วยน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านประมาณ 1 - 59 เปอร์เซนต์
- ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านเลย

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
1. สภาพห้องเรียนสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย				
2. ห้องเรียนของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน				
3. จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน				

การตรวจให้คะแนน

เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 3 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมาก	ให้ 2 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยน้อย	ให้ 1 คะแนน
เมื่อตอบในช่องไม่เห็นด้วยเลย	ให้ 0 คะแนน

ถ้าเป็นข้อความทางลบให้คะแนนเป็นตรงกันข้าม คือ

เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 0 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมาก	ให้ 1 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน
เมื่อตอบในช่องไม่เห็นด้วยเลย	ให้ 3 คะแนน

การแปลความหมายของแบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.00	หมายถึง มีบรรยากาศในการทำงานดี
คะแนนเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49	หมายถึง มีบรรยากาศในการทำงานค่อนข้างดี
คะแนนเฉลี่ย 0.50 ถึง 1.49	หมายถึง มีบรรยากาศในการทำงานค่อนข้างไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย 0.00 ถึง 0.49	หมายถึง มีบรรยากาศในการทำงานไม่ดี

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 80 - 100 เปอร์เซ็นต์
เป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 60 - 79 เปอร์เซ็นต์
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 1 - 59 เปอร์เซ็นต์
ไม่ทำเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติของท่านเลย

ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	ไม่ ทำเลย
1. ท่านพยายามศึกษาหาวิธีสอนใหม่ๆ เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น				
2. ท่านเตรียมตัวก่อนทำการสอน เพื่อจัด กิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
3. ท่านทำงานตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง เพื่อให้งานสำเร็จตามกำหนดเวลา				

การตรวจให้คะแนน

เมื่อตอบในช่องเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเป็นบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
เมื่อตอบในช่องไม่ทำเลย	ให้ 0 คะแนน

ถ้าเป็นข้อความเชิงลบให้คะแนนเป็นตรงกันข้าม คือ

เมื่อตอบในช่องเป็นประจำ	ให้ 0 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 1 คะแนน
เมื่อตอบในช่องเป็นบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
เมื่อตอบในช่องไม่ทำเลย	ให้ 3 คะแนน

การแปลความหมายของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- คะแนนเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.00 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ค่อนข้างสูง
- คะแนนเฉลี่ย 0.50 ถึง 1.49 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ
- คะแนนเฉลี่ย 0.00 ถึง 0.49 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับความเห็นของท่านมากที่สุด

- เห็นด้วยมากที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของท่าน
ประมาณ 80 - 100 เปอร์เซนต์
- เห็นด้วยมาก

หมายถึง

ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของท่าน
ประมาณ 60 - 79 เปอร์เซนต์
- เห็นด้วยน้อย

หมายถึง

ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของท่าน
ประมาณ 1 - 59 เปอร์เซนต์
- ไม่เห็นด้วย

หมายถึง

ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเห็นของท่านเลย

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
การจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
1. เป็นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น				
2. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากยิ่งขึ้น				
3. ทำให้ทราบถึงความสามารถและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล				

การตรวจให้คะแนน

- เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมากที่สุด

ให้ 3 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมาก

ให้ 2 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยน้อย

ให้ 1 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องไม่เห็นด้วย

ให้ 0 คะแนน

ถ้าเป็นข้อความเชิงลบให้คะแนนเป็นตรงกันข้าม คือ

- เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมากที่สุด

ให้ 0 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยมาก

ให้ 1 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องเห็นด้วยน้อย

ให้ 2 คะแนน
- เมื่อตอบในช่องไม่เห็นด้วย

ให้ 3 คะแนน

การแปลความหมายของแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- คะแนนเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.00 หมายถึง มีเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดี
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง มีเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างดี
- คะแนนเฉลี่ย 0.50 ถึง 1.49 หมายถึง มีเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างไม่ดี
- คะแนนเฉลี่ย 0.00 ถึง 0.49 หมายถึง มีเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ดี

ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างท่านกับนักเรียนมากที่สุด

- ทำเป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน
ประมาณ 80 - 100 เปอร์เซนต์
- ทำเป็นส่วนใหญ่ หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน
ประมาณ 60 - 79 เปอร์เซนต์
- ทำเป็นบางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน
ประมาณ 1 - 59 เปอร์เซนต์
- ไม่ทำเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติของท่านเลย

ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่ทำเลย
<u>พฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติต่อนักเรียน</u>				
1. ให้กำลังใจในการทำงานแก่นักเรียน				
2. ได้สวนหาข้อเท็จจริงก่อนลงโทษนักเรียนที่กระทำผิด				
3. รับฟังเหตุผลของนักเรียนเสมอ				

การตรวจให้คะแนน

เมื่อตอบในช่องทำเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
เมื่อตอบในช่องทำเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
เมื่อตอบในช่องทำเป็นบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
เมื่อตอบในช่องไม่ทำเลย	ให้ 0 คะแนน

การแปลความหมายของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ
 คะแนนเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนดี
 คะแนนเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนค่อนข้างดี
 คะแนนเฉลี่ย 0.50 ถึง 1.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนค่อนข้างไม่ดี
 คะแนนเฉลี่ย 0.00 ถึง 0.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดี

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดเตรียมแบบสอบถาม เพิ่มอีก 4% จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เพื่อป้องกันการส่งกลับคืนน้อยกว่าจำนวนที่ต้องการ

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลสองวิธีดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลในเขตคลองสามวาโดยนำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเอง เมื่อวันที่ 8 กันยายน ถึง 22 กันยายน 2546 ก่อนที่ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงเพื่อลดความตึงเครียดให้ผู้ตอบวางใจว่าคำตอบไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบ เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และแจ้งว่าขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายใน 1-2 สัปดาห์

3.2 สำหรับกลุ่มตัวอย่างในเขตประเวศ มีนบุรี ลาดกระบัง หนองจอก สวนหลวง สะพานสูง คันนายาว ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ 6 กันยายน ถึง 26 ธันวาคม 2546 โดยแนบเอกสารชี้แจงเพื่อลดความตึงเครียดให้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างวางใจว่าคำตอบไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบ เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามถึงผู้วิจัยโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยได้จำหน่ายซองและติดแสตมป์ถึงผู้วิจัยทุกฉบับ เพื่อความสะดวกในการส่งสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์และคัดเลือกมา 353 ฉบับ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและทดสอบสมมติฐาน

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลโดยนำแบบทดสอบที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาจัดระบบเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้

- 1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (CV)
- 2. หาค่าความสัมพันธ์และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- 3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
- 4. หาค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight) ของปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถาม (Face Validity) โดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 248-249 ; อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton. 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 216 ; อ้างอิงจาก Edwards. 1957 : 152-154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200 ; อ้างอิงจาก Cronbach. 1951)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

2.1 หาสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (CV)

2.2 หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 314 ; อ้างอิงจาก Kerlinger. 1973)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนตัวแปร X กับตัวแปร Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุดที่ X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุดที่ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับ Y ทุกคู่
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตร t-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 :317 ; อ้างอิงจาก Kerlinger. 1973)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}} \quad ; \quad df = N - 2$$

เมื่อ	t แทน	ค่าจากการแจกแจงแบบที
	r แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้จากสูตร (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 331)

$$R_{Y.1,2,\dots,k} = \sqrt{\beta_1 r_{Y1} + \beta_2 r_{Y2} + \dots + \beta_k r_{Yk}}$$

เมื่อ $R_{Y.1,2,\dots,k}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรตาม (Y) กับตัวแปรอิสระ (1),(2),....(k)
β_k	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระตัวที่ k
r_{Yk}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) กับตัวแปรอิสระ (k)

2.5 ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตร F-test (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 :337)

$$F = \frac{R^2}{1-R^2} \cdot \frac{N-k-1}{k} \quad ; \quad df_1 = k, \quad df_2 = N - k - 1$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบ F (F-Distribution)
	R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

2.6 คำนำน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score Weight) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 346)

$$b_i = \beta_i \frac{S_y}{S_i}$$

เมื่อ	b_i	แทน	ค่าน้หนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูปคะแนนดิบ
	β_i	แทน	ค่าน้หนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูปคะแนนมาตรฐาน
	S_i	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i
	S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม

2.7 ทดสอบความมีนัยสำคัญของน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 344)

$$t = \frac{b_i}{SE_{b_i}} \quad ; \quad df = N - k - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบทีของค่าน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	b_i	แทน	ค่าน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	SE_{b_i}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X_1	แทน	บรรยากาศในการทำงาน
X_2	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
X_3	แทน	เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
X_4	แทน	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
Y	แทน	พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	แทน	สัมประสิทธิ์ของการกระจาย
R	แทน	สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
t	แทน	ค่าสถิติในการวิเคราะห์ด้วย t - test
F	แทน	ค่าสถิติในการวิเคราะห์ด้วย F - test

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
- 3. คำนำนัยสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการนำแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลดังนี้

- 1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวแปร	จำนวนข้อ	$\bar{X}$	S	CV	การแปลผลของ $\bar{X}$
บรรยากาศในการทำงาน(X_1)	15	2.23	.44	19.73	ค่อนข้างดี
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์(X_2)	15	2.31	.40	17.32	ค่อนข้างสูง
เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(X_3)	15	1.66	.43	25.90	ค่อนข้างดี
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน(X_4)	15	2.47	.37	14.98	ค่อนข้างดี
พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(Y)	30	2.24	.37	16.52	ค่อนข้างดี

จากตาราง 2 ปรากฏว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 2.47 รองลงมาคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) บรรยากาศในการทำงาน (X_1) และเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) มีคะแนนเฉลี่ย 2.31, 2.23 และ 1.66 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y) มีคะแนนเฉลี่ย 2.24 แสดงว่า มีสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ในระดับค่อนข้างดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในระดับค่อนข้างสูง มีบรรยากาศในการทำงาน มีเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีพฤติกรรมของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับค่อนข้างดี

เมื่อพิจารณาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า บรรยากาศในการทำงาน (X_1) มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ .44 รองลงมาคือ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .43, .40 และ .37 ตามลำดับ ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y) มีค่าเท่ากับ .37

และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายมีค่าตั้งแต่ 14.98 ถึง 25.90 โดยปัจจัยด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายมากที่สุดคือ 25.90 รองลงมาคือบรรยากาศในการทำงาน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย 19.73, 17.32 และ 14.98 ตามลำดับ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของพฤติกรรมของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y) มีค่าเท่ากับ 16.52

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัจจัย	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1.000	.401**	-.409**	.358**	.430**
X_2		1.000	-.561**	.649**	.719**
X_3			1.000	-.557**	-.532**
X_4				1.000	.596**
Y					1.000
$R = .755$ $R^2 = .570$ $F = 115.289^{**}$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน มีค่าตั้งแต่ -.561 ถึง .719 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ตัวแปรคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวก คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) กับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) มีค่าสูงสุดเท่ากับ .649 รองลงมาคือบรรยากาศในการทำงาน (X_1) กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) มีค่าเท่ากับ .401 และบรรยากาศในการทำงาน (X_1) กับ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ .358 ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ตัวแปรคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางลบ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) กับ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) มีค่าสูงสุดเท่ากับ -.561 รองลงมาคือเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) กับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) มีค่าเท่ากับ -.557 และบรรยากาศในการทำงาน (X_1) กับเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -.409 ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวก ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) และบรรยากาศในการทำงาน (X_1) มีค่าเท่ากับ .719, .596 และ .430 ตามลำดับ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบคือ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) มีค่าเท่ากับ -.532 ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) และ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y) มีค่าเท่ากับ .755 ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .570 แสดงว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้านนั้นร่วมกันวัดพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ร้อยละ

3. คำนำน้หนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มสตรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 คำนำน้หนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวแปร	b	β	SE _{bi}	t
X ₁	.105	.126	.033	3.182**
X ₂	.461	.500	.046	10.120**
X ₃	-.092	-.107	.039	-2.351*
X ₄	.166	.167	.049	3.423**

- * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่า คำนำน้หนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าตั้งแต่ -.092 ถึง .461 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าตั้งแต่ -.107 ถึง .500 โดยน้หนักความสำคัญของปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₂) ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X₄) และบรรยากาศในการทำงาน (X₁) ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนน้หนักความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X₃) ส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มสตรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มสตรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้าน บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มสตรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มสตรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มสตรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 353 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 10% (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2537 : 106) โดยการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-Stage Sampling) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. สุ่มเลือกโรงเรียนมา 30% ของแต่ละเขต โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีเขตที่ตั้งของโรงเรียนทั้ง 8 เขต เป็นชั้น (Strata) และมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้ 41 โรงเรียน

2. สุ่มเลือกครูผู้สอนจากแต่ละโรงเรียนมา 28 % โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีครูผู้สอนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้ 353 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 30 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.457 ถึง 7.436 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .951

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.085 ถึง 4.577 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .814

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.882 ถึง 5.108 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .890

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 3.100 ถึง 6.339 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .923

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 2.143 ถึง 4.762 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .850

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดเตรียมแบบสอบถาม เพิ่มอีก 4% จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เพื่อป้องกันการส่งกลับคืนน้อยกว่าจำนวนที่ต้องการ

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลสองวิธีดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลในเขตคลองสามวาโดยนำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเอง เมื่อวันที่ 8 กันยายน ถึง 22 กันยายน 2546 ก่อนที่ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงเพื่อลดความตึงเครียดให้ผู้ตอบวางใจว่าคำตอบไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และแจ้งว่าขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายใน 1-2 สัปดาห์

3.2 สำหรับกลุ่มตัวอย่างในเขตประเวศ มีนบุรี ลาดกระบัง หนองจอก สวนหลวง สะพานสูง คันนายาว ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ 6 กันยายน ถึง 26 ธันวาคม 2546 โดยแนบเอกสารชี้แจงเพื่อลดความตึงเครียดให้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างวางใจว่าคำตอบไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามถึงผู้วิจัยโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยได้จำหน่ายซองและติดแสตมป์ถึงผู้วิจัยทุกฉบับ เพื่อความสะดวกในการส่งสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์และคัดเลือกรวม 353 ฉบับ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านและพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

3. คำนำนัยสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มครีนิครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน มีค่าตั้งแต่ -.561 ถึง .719 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) และ

สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Y) มีค่าเท่ากับ .755 ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .570 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 4 ด้านนั้นร่วมกันวัดพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ร้อยละ 57

2. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าตั้งแต่ -.092 ถึง .461 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าตั้งแต่ -.107 ถึง .500 โดยน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_4) และบรรยากาศในการทำงาน (X_1) ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_3) ส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะพยายามทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดที่ได้รับมอบหมาย หรือรับผิดชอบอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ไม่ว่างงานนั้นจะมีความยากลำบากหรือประสบปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใดก็ตาม บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะอดทนและไม่เกิดความย่อท้อ ในทางตรงข้ามกลับยิ่งพยายามหาทางฟันฝ่าและเอาชนะปัญหาอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นด้วยตนเอง เพื่อความสำเร็จและความภาคภูมิใจที่จะเกิดขึ้นกับตน (เดมส์คีย์ คทวนิช. 2546 : 153) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วงเดือน จงไพบูลย์ (2543 : 144) ที่พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการ ดังนั้นแสดงว่าครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดี

2. ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือหากครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสด้วยความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจและมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด โดยไม่

สามารถปิดบังอำพรางได้เลย สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น รัก ผูกพัน เอื้ออาทร เชื่อถือ และให้อภัยต่อกันตลอดไป (ธเนศ ขำเกิด. 2533 : 7) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนา ปันม่วง (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เพราะถ้าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนจะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น เพราะนักเรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดของตนเอง และมีโอกาสแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ นักเรียนมองครูอย่างเป็นมิตร ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งมีส่วนทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบผลสำเร็จ และเกิดพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงานที่ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ปรียาพร วงศ์นุตรโรจน์ (2535 : 102) กล่าวว่าบรรยากาศในการทำงาน หมายถึง ความสะดวกสบาย แสง เสียง อุณหภูมิ เพื่อนร่วมงาน ลักษณะงานที่ทำ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของวงเดือน จงไพบูลย์ (2543 : 144) ที่พบว่าตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการ คือ บรรยากาศในการทำงาน ซึ่งหมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ในที่ทำงานที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ และส่งผลต่อการทำงานของข้าราชการ ได้แก่ สถานที่ทำงาน สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน ผลตอบแทน สัมพันธภาพระหว่างข้าราชการและเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างข้าราชการกับผู้บังคับบัญชา แสดงว่าหากบรรยากาศในการทำงานของครูดี คือสภาพแวดล้อมโดยรวม ขนาดของห้องเรียน ปริมาณสื่อและอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการสอน มีพอเพียงและพร้อมใช้งาน ย่อมทำให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดียิ่งขึ้น

4. ปัจจัยด้านเจตคติต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงว่าครูบางคนมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ก็ไม่ได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของเวณิกา บวรสิน (2541 : 85) ที่ศึกษาพบว่า เจตคติต่อวิชาชีพครูโดยรวมส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจของครู ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูในสังกัดกรุงเทพมหานครในช่วงการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการประชุม สัมมนา หรืออบรมเพิ่มพูนความรู้ในระหว่างเปิดภาคเรียน ประกอบกับภาระงานที่ต้อง

รับผิดชอบนอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอน เช่น ทำงานสหกรณ์โรงเรียน ทำงานโครงการอาหารกลางวัน ทำงานธุรการชั้นเรียน เป็นต้น งานต่างๆ เหล่านี้ทำให้เวลาในการจัดการเรียนการสอนของครูน้อยลง เพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ดีขึ้น ครูจะต้องวางแผน วิเคราะห์เนื้อหา จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ เหมาะสมต่อบทเรียนและผู้เรียน สร้างบรรยากาศและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน เป็นผู้สังเกต และให้ข้อมูลต่างๆ แก่ผู้เรียน ทำการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งจะต้องใช้เวลาพอสมควร จึงอาจทำให้ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บรรยากาศในการทำงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถช่วยให้ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา นำผลการวิจัยไปใช้วางแผนและนโยบาย เพื่อสนับสนุนให้มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี คือ จัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย จัดห้องเรียนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จัดให้มีสื่อ อุปกรณ์ เพียงพอและสะดวกในการนำไปใช้ ส่งเสริมให้ครูมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยนำผลการปฏิบัติงานมาใช้พิจารณาความดีความชอบ และกระตุ้นให้ครูสร้างสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียน โดยชี้ให้เห็นว่าหากครูมีสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียนแล้ว นักเรียนจะให้ความเคารพ เชื่อฟัง ตั้งใจและทำตามที่คุณสอน กล้าซักถามครูทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ซึ่งจะทำให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ผลดี และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากปัจจัยที่นำมาศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เพียงร้อยละ 57 แสดงว่ายังมีปัจจัยด้านอื่นที่อาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีก จึงควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น เช่น ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ และด้านจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวครู เป็นต้น เพื่อให้ผลการศึกษาคอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เจตคติของครูสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างดี แต่ส่งผลทางลบกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงน่าจะมีการศึกษาตัวแปรดังกล่าวนี้อีกครั้งกับ

กลุ่มตัวอย่างอื่น หรือขยายขอบเขตของประชากรให้มากขึ้น เช่น ศึกษาแก่นักเรียน หรือศึกษากับครู
ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อตรวจสอบดูว่า ผลการศึกษายังสอดคล้องกับผลการศึกษารั้งนี้หรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). *จิตวิทยาศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรมวิชาการ. (2542). *การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *สรุปตัวชี้ลักษณะครูที่ดี การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ลักษณะของผู้บริหารที่สนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. (เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการครูต้นแบบ 2542). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. อัดสำเนา.
- คณะอาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร. (2534). *เอกสารประกอบการสอน หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2544). *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : บริษัทบุญศิริการพิมพ์จำกัด.
- จรรยา ม่วงเมือง. (2536). *การเปรียบเทียบคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมการสอนของครู มีรูปแบบและผู้ประเมินต่างกัน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จริยา จวีวรรณกร (2545). *ความพร้อมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการปฏิรูปการเรียนรู้ "ผู้เรียนสำคัญที่สุด"*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จรัสสินี หาญกิตติชัย. (2541). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดนราธิวาส*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เด็มศักดิ์ คทวณิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- ทีศนา แหมมณี. (2542, 2 พฤษภาคม). "การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)." *วารสารวิชาการ*. หน้า 41. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ชเนศ ขำเกิด. (2533, พฤษภาคม). "การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน,"
 มิตรครู. หน้า 4. กรุงเทพฯ : พิธีกรรมการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). *นักบริหาร : ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหาร.*
 กรุงเทพฯ : องค์กรศิลปการพิมพ์.
- นวลฉวี ประเสริฐสุข. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารสตรีในธนาคารพาณิชย์ไทย.* ปรินิพนธ์ วท.ด. (พฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทา สุริรักษา. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นารี โนภิระ . (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนและสุขภาพจิตของนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่ และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เชียงใหม่.* ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. (2524) *จิตวิทยาสังคม.* ภูเก็ต : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะวิชา ครุศาสตร์ วิทยาลัยครูภูเก็ต.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด และวิธีการ.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). *การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ.* ปรินิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กิनावงศ์. (2527). *วิธีสอนทั่วไป.* พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ปัญญา ทรงเสรี. (2544). *วิกฤตการณ์ Child – Centered กับทางออกที่บอกได้.* กรุงเทพฯ : กายบุ๊คส์ จำกัด.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2527). *วิทยาการสอน.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิดอริ เพาเวอร์พอยท์.
- ประยงค์ มีผล. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป บริษัท ไหมทอง จำกัด กรุงเทพมหานคร.* ปรินิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรบริดา. (2538). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา.* มหาสารคาม : โครงการตำรา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. นำอักษรการพิมพ์.

- ประเวศ วะสี. (2539). *ปฏิรูปการศึกษาไทย การยกเครื่องทางปัญญา ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ และมาตรการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซท.
- . (2539). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษาการพิมพ์.
- พนาลัย อยู่สำราญ. (2535). *ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอน ของครูผู้สอนสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด.
- พรจิรา วงศ์ชนะภัย. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. (2532-2533, สิงหาคม 2532 – มีนาคม 2533). "ปฏิสัมพันธ์ทางวาทะกับการเรียนการสอน," *ศึกษาศาสตร์*. หน้า 15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพราพรรณ เป็ลยัญญ์. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ไพโรจน์ ดวงสุดา (2530). *พฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มัทนา บันม่วง. (2536). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2525). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2525*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญ.
- ลจิตร์ แฝ่วสกุล. (2534). *ทัศนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อวิชาชีพและสภาพแวดล้อมในการทำงาน*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ลินจง สดประเสริฐ. (2541). *ศึกษาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม*. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วงเดือน จงไพบูลย์. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2521. 2-5 มิถุนายน). "ความต้องการพื้นฐานที่จะช่วยเสริมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ," *ประชากรศึกษา*. กรุงเทพฯ : 29(11).
- (2543). *วิสัยทัศน์การศึกษา*. นนทบุรี : SR PRINTING LIMITED PARTNERSHIP.
- วีระ จิระมณีมัย. (2537). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรม). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา มั่งคั่ง. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. (เอกสารประกอบการสัมมนา). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เวณิกา บวรสิน. (2541). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ของครูระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดา ทรัพย์ขวัญเมือง. (2543). *การบริหารงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. ปรินูญานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสนี. (2531). *หนังสืออ้างอิงและเอกสารประกอบการค้นคว้าวิชาวัดผล*. กรุงเทพฯ : ดี.ดี. บุ๊คสโตร์.

- ศุภากร มนตรีพิศุทธิ์. (2544). ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสายการบริหาร
พัสดุ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่าง
มั่นใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิพร ไชยบุตร. (2539). การศึกษาทัศนคติต่อวิชาพยาบาลและความสามารถทางการ
พยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่มาจากระบบการศึกษาต่างกัน.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาสินี ใจเย็น. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ของนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2543). การพัฒนาครูแกนนำ เพื่อเป็นต้นแบบปฏิรูป
การเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- (2544). วิสัยทัศน์การศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2543- 2547. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542. กรุงเทพฯ : บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. (2543). หัวใจของการปฏิรูปการ
ศึกษา ตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- สมจิต สวชนไพบูรณ์. (2529). เอกสารประกอบการสอนเรื่องวิธีสังเกตพฤติกรรมการสอนอย่างมี
ระบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สมชาติ เทตแย้ม (2522). พฤติกรรมการสอนด้านใช้อุปกรณ์การสอน และด้านทักษะทั่วๆ ไป
ของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้น ป.1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- สมถวิล แก้วปลั่ง. (2542). *บรรยากาศองค์การในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา แยมยิม. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตร
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร*.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร จำกัด.
- สุรางค์ ไฉ่วตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพจน์ สีนสุวงศ์วัฒน์. (2527). *การสร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 3 ในจังหวัดบุรีรัมย์*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2531). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แสงสุทธิการพิมพ์.
- เอกพจน์ สมุทธานนท์. (2537). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในวิชาอาชีพของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์
 กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนันต์ ศรีโสภา. (2527). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- อัปสร ยิ่งเจริญ. (2543). *ทัศนะของนักเรียนต่อบทบาทของครูในการเรียนการสอนแบบ
 เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อภิชาติ เจตจำนงนุช. (2544). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ลักษณะการปฏิรูปการ
 เรียนรู้กับพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาเอกชน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถัย มูลคำ และคนอื่นๆ. (2542). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน
 เป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.
- อำพร เจนประภาพงศ์. (2528). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับสุขภาพ
 จิตของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 เขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Atkinson, John W. (1964). *An Introduction to Motivation*. Princeton : D. Van Nostrand.
- . (1966). *Motive in Fantasy, Action and Society*. New Delhi : PVT.
- Baron, Robert A., Byrne, Donn., & Johnson, Blair T. (1998). *Exploring Social Psychology*. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Good, Carter V. and Merkel, W.R. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill.
- Grush, J.E. and Costin, F. (1975, Winter). *The Student as Consumer of The Teaching Process*. American Education Research Journal. 12 : 55-56.
- Guilford, J.P. (1975). *Psychometric Methods*. New York : McGraw Hill Book.
- Guntermann, Gail. (1992). *Developing Tomorrow's Teachers of World Languages*. Washington D.C. : ERIC Clearinghouse on languages and Linguistics. (ERIC CD-ROM. NO ED350880).
- Herman, Ernest R. (1970). *A Questionnaire Measure of Achievement Motivation*. Journal of Applied Psychology. 54; August.
- Wiles, Kimball. (1983). *Supervision for Better Schools*. 2nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

↗

ตาราง 5 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	26	0.80	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
3	0.60	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
4	0.80	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
5	0.80	คัดเลือกไว้	30	0.80	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	31	0.80	คัดเลือกไว้
7	0.80	คัดเลือกไว้	32	1.00	คัดเลือกไว้
8	0.80	คัดเลือกไว้	33	1.00	คัดเลือกไว้
9	0.60	คัดเลือกไว้	34	0.60	คัดเลือกไว้
10	0.40	คัดออก	35	0.60	คัดเลือกไว้
11	0.60	คัดเลือกไว้	36	0.60	คัดเลือกไว้
12	0.40	คัดออก	37	0.80	คัดเลือกไว้
13	0.60	คัดเลือกไว้	38	0.80	คัดเลือกไว้
14	0.40	คัดออก	39	0.80	คัดเลือกไว้
15	0.40	คัดออก	40	0.80	คัดเลือกไว้
16	0.80	คัดเลือกไว้	41	0.80	คัดเลือกไว้
17	0.40	คัดออก	42	0.80	คัดเลือกไว้
18	0.80	คัดเลือกไว้	43	1.00	คัดเลือกไว้
19	0.80	คัดเลือกไว้	44	1.00	คัดเลือกไว้
20	0.80	คัดเลือกไว้	45	1.00	คัดเลือกไว้
21	1.00	คัดเลือกไว้	46	1.00	คัดเลือกไว้
22	1.00	คัดเลือกไว้	47	1.00	คัดเลือกไว้
23	0.80	คัดเลือกไว้	48	1.00	คัดเลือกไว้
24	0.80	คัดเลือกไว้	49	0.80	คัดเลือกไว้
25	0.80	คัดเลือกไว้	50	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามบรรยาภาคในการทำงาน

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	17	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	18	0.80	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	21	0.80	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	22	0.60	คัดเลือกไว้
8	0.80	คัดเลือกไว้	23	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	26	1.00	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	28	0.80	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	30	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	16	0.80	คัดเลือกไว้
2	0.80	คัดเลือกไว้	17	0.80	คัดเลือกไว้
3	0.80	คัดเลือกไว้	18	0.80	คัดเลือกไว้
4	0.80	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
5	0.80	คัดออก	20	0.80	คัดเลือกไว้
6	0.40	คัดออก	21	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	23	1.00	คัดเลือกไว้
9	0.60	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
10	0.80	คัดเลือกไว้	25	0.80	คัดเลือกไว้
11	0.80	คัดเลือกไว้	26	1.00	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	27	0.60	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
14	0.80	คัดเลือกไว้	29	0.80	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	17	1.00	คัดเลือกไว้
3	0.80	คัดเลือกไว้	18	1.00	คัดเลือกไว้
4	0.80	คัดเลือกไว้	19	0.80	คัดเลือกไว้
5	0.60	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
6	0.80	คัดเลือกไว้	21	1.00	คัดเลือกไว้
7	0.80	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
8	0.80	คัดเลือกไว้	23	1.00	คัดเลือกไว้
9	0.80	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
10	0.80	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
11	0.80	คัดเลือกไว้	26	1.00	คัดเลือกไว้
12	0.80	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	28	0.60	คัดออก
14	0.80	คัดเลือกไว้	29	0.80	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา	ข้อ	ค่า IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	16	0.80	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	17	0.80	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	18	0.80	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
5	0.80	คัดเลือกไว้	20	0.80	คัดเลือกไว้
6	0.80	คัดเลือกไว้	21	0.80	คัดเลือกไว้
7	0.40	คัดออก	22	0.80	คัดเลือกไว้
8	0.80	คัดเลือกไว้	23	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	26	0.80	คัดเลือกไว้
12	0.80	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
13	0.80	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
15	0.80	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้

ภาคผนวก ข
ค่าสถิติ t

ตาราง 10 ค่าสถิติ t ของแบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ค่า t	การพิจารณา	ข้อ	ค่า t	การพิจารณา
1	3.720**	คัดออก	24	4.033**	คัดเลือกไว้
2	4.213**	คัดเลือกไว้	25	4.750**	คัดออก
3	6.559**	คัดเลือกไว้	26	5.716**	คัดเลือกไว้
4	4.670**	คัดเลือกไว้	27	6.021**	คัดเลือกไว้
5	4.887**	คัดเลือกไว้	28	4.452**	คัดเลือกไว้
6	7.211**	คัดออก	29	5.843**	คัดเลือกไว้
7	4.770**	คัดเลือกไว้	30	5.850**	คัดออก
8	5.040**	คัดออก	31	5.108**	คัดออก
9	5.253**	คัดออก	32	6.121**	คัดเลือกไว้
10	4.431**	คัดเลือกไว้	33	4.583**	คัดเลือกไว้
11	4.073**	คัดออก	34	4.332**	คัดเลือกไว้
12	5.716**	คัดเลือกไว้	35	7.436**	คัดเลือกไว้
13	4.341**	คัดเลือกไว้	36	6.547**	คัดเลือกไว้
14	5.622**	คัดเลือกไว้	37	6.825**	คัดออก
15	6.264**	คัดเลือกไว้	38	6.662**	คัดออก
16	6.868**	คัดเลือกไว้	39	5.696**	คัดเลือกไว้
17	5.108**	คัดเลือกไว้	40	5.093**	คัดเลือกไว้
18	2.815**	คัดออก	41	2.913**	คัดออก
19	2.457*	คัดเลือกไว้	42	5.144**	คัดออก
20	5.183**	คัดเลือกไว้	43	4.736**	คัดออก
21	4.368**	คัดเลือกไว้	44	6.023**	คัดเลือกไว้
22	4.477**	คัดเลือกไว้	45	4.849**	คัดเลือกไว้
23	5.196**	คัดออก			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 ค่าสถิติ t ของแบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน

ข้อ	ค่า t	การพิจารณา	ข้อ	ค่า t	การพิจารณา
1	2.465*	คัดเลือกไว้	16	2.654**	คัดออก
2	0.910	คัดออก	17	4.577**	คัดเลือกไว้
3	1.108	คัดออก	18	2.791**	คัดเลือกไว้
4	2.667**	คัดเลือกไว้	19	3.899**	คัดเลือกไว้
5	2.018*	คัดออก	20	4.378**	คัดเลือกไว้
6	2.677**	คัดเลือกไว้	21	1.462	คัดออก
7	0.874	คัดออก	22	1.188	คัดออก
8	1.062	คัดออก	23	2.085*	คัดเลือกไว้
9	2.105*	คัดเลือกไว้	24	2.835**	คัดเลือกไว้
10	3.431**	คัดออก	25	3.720**	คัดเลือกไว้
11	0.158	คัดออก	26	3.831**	คัดเลือกไว้
12	3.073**	คัดเลือกไว้	27	3.552**	คัดเลือกไว้
13	0.386	คัดออก	28	0.552	คัดออก
14	0.445	คัดออก	29	0.336	คัดออก
15	2.848**	คัดเลือกไว้	30	0.407	คัดออก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 ค่าสถิติ t ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อ	ค่า t	การพิจารณา	ข้อ	ค่า t	การพิจารณา
1	4.121**	คัดเลือกไว้	16	2.092*	คัดออก
2	5.108**	คัดเลือกไว้	17	4.016**	คัดเลือกไว้
3	0.238	คัดออก	18	1.305	คัดออก
4	4.893**	คัดเลือกไว้	19	1.912	คัดออก
5	1.741	คัดออก	20	3.226**	คัดเลือกไว้
6	4.042**	คัดเลือกไว้	21	0.607	คัดออก
7	1.170	คัดออก	22	2.995**	คัดเลือกไว้
8	2.391*	คัดออก	23	0.285	คัดออก
9	2.882**	คัดเลือกไว้	24	3.188**	คัดเลือกไว้
10	0.000	คัดออก	25	4.861**	คัดเลือกไว้
11	0.697	คัดออก	26	4.797**	คัดเลือกไว้
12	3.577**	คัดเลือกไว้	27	1.239	คัดออก
13	3.842**	คัดเลือกไว้	28	1.462	คัดออก
14	3.198**	คัดเลือกไว้			
15	2.959**	คัดเลือกไว้			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 ค่าสถิติ t ของแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ค่า t	การพิจารณา	ข้อ	ค่า t	การพิจารณา
1	0.906	คัดออก	16	1.777	คัดออก
2	0.905	คัดออก	17	0.437	คัดออก
3	3.157**	คัดเลือกไว้	18	0.888	คัดออก
4	0.589	คัดออก	19	0.111	คัดออก
5	3.421**	คัดออก	20	1.109	คัดออก
6	3.712**	คัดเลือกไว้	21	1.833	คัดออก
7	4.315**	คัดเลือกไว้	22	3.100**	คัดเลือกไว้
8	4.419**	คัดเลือกไว้	23	3.128**	คัดเลือกไว้
9	4.341**	คัดเลือกไว้	24	3.171**	คัดเลือกไว้
10	0.122	คัดออก	25	4.166**	คัดเลือกไว้
11	4.666**	คัดเลือกไว้	26	3.419**	คัดเลือกไว้
12	5.657**	คัดเลือกไว้	27	1.171	คัดออก
13	6.339**	คัดเลือกไว้	28	3.286**	คัดเลือกไว้
14	1.533	คัดออก	29	4.543**	คัดเลือกไว้
15	1.884	คัดออก			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 ค่าสถิติ t ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ข้อ	ค่า t	การพิจารณา	ข้อ	ค่า t	การพิจารณา
1	1.606	คัดออก	16	2.726**	คัดออก
2	2.457*	คัดเลือกไว้	17	0.653	คัดออก
3	1.325	คัดออก	18	2.622**	คัดเลือกไว้
4	1.179	คัดออก	19	1.655	คัดออก
5	0.855	คัดออก	20	3.347**	คัดเลือกไว้
6	1.945	คัดออก	21	1.282	คัดออก
7	2.799**	คัดเลือกไว้	22	0.439	คัดออก
8	3.672**	คัดเลือกไว้	23	2.688**	คัดเลือกไว้
9	1.060	คัดออก	24	3.928**	คัดเลือกไว้
10	2.143*	คัดออก	25	0.720	คัดออก
11	2.529*	คัดเลือกไว้	26	3.188**	คัดเลือกไว้
12	2.828**	คัดเลือกไว้	27	4.762**	คัดเลือกไว้
13	2.165*	คัดเลือกไว้	28	3.577**	คัดเลือกไว้
14	3.227**	คัดเลือกไว้	29	3.947**	คัดเลือกไว้
15	3.833**	คัดออก			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง : ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูกลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มี 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยากาศในการทำงาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

2. ในการตอบแบบสอบถามขอความกรุณาท่าน โปรดตอบตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ในการทำวิจัยและพัฒนาการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับและคำตอบจะนำเสนอเป็นภาพรวม โดย**ไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน และสถานศึกษาที่ท่านสังกัดแต่อย่างใด**

3. เมื่อตอบคำถามเสร็จแล้วขอความกรุณาท่านส่งแบบสอบถามไปยังผู้วิจัยโดยตรงตามที่อยู่ที่ได้จำหน้าไว้แล้ว

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนิรมล สังธิกุล

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามตอนที่ 1 พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ทำเป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 80 – 100 เปอร์เซนต์
ทำเป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 60 – 79 เปอร์เซนต์
ทำเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 1 – 59 เปอร์เซนต์
ไม่ทำเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ ของท่านเลย

ข้อความ	ทำเป็น ประจำ	ทำเป็น ส่วนใหญ่	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ ทำเลย
1. ท่านได้ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาที่สอน ให้เข้าใจก่อนทำการสอน				
2. ท่านเตรียมการสอนโดยศึกษาหาข้อมูลจาก แหล่งความรู้ที่หลากหลาย				
3. ท่านได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนที่ คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ				
4. ท่านออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน				
5. ท่านเตรียมอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอสำหรับ ผู้เรียน				
6. ท่านให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและ อุปกรณ์				
7. ท่านพุดกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเข้าร่วม กิจกรรม				
8. ท่านเน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการค้นคว้าหา ความรู้ มากกว่าสอนเนื้อหาโดยตรง				
9. ท่านอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการ ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้				

ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่ทำเลย
10. ท่านให้ผู้เรียนช่วยกันค้นหาคำตอบ เมื่อเกิดปัญหาในการเรียน				
11. ท่านจัดสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยตนเอง				
12. ท่านให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม				
13. ท่านสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน				
14. ท่านบันทึกปัญหาต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น				
15. ท่านให้เสริมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม				
16. ท่านให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน				
17. ท่านใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น				
18. ท่านส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการอ่าน และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง				
19. ท่านให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุปบทเรียน				
20. ท่านสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในการเรียนการสอน โดยเน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน				
21. ท่านกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างชัดเจน				
22. ท่านแจ้งวิธีการประเมินผลให้ผู้เรียนรับทราบ				
23. ท่านประเมินผลก่อนการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน				
24. ท่านประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน				
25. ท่านประเมินผลหลังจบบทเรียนแต่ละบท				
26. ท่านแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทุกครั้ง				

ข้อความ	ทำเป็น ประจำ	ทำเป็น ส่วนใหญ่	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ ทำเลย
27. ท่านแนะนำให้ผู้เรียนนำผลการประเมินไป ปรับปรุงผลงาน				
28. ท่านส่งเสริมส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล				
29. ท่านประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย				
30. ท่านทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการสอน				

แบบสอบถามตอนที่ 2 บรรยากาศในการทำงาน

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านมากที่สุด
 เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านประมาณ 80 – 100 เปอร์เซนต์
 เห็นด้วยมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านประมาณ 60 – 79 เปอร์เซนต์
 เห็นด้วยน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านประมาณ 1 – 59 เปอร์เซนต์
 ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงในที่ทำงานของท่านเลย

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
1. สภาพห้องเรียนสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย				
2. ห้องเรียนของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน				
3. จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน				
4. โรงเรียนมีสื่อ เทคโนโลยี และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย				
5. โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ พร้อมและสะดวกที่จะนำมาใช้งาน				
6. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้ มีความเหมาะสมกับลักษณะวิชา				
7. ผู้บังคับบัญชาแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน				
8. ท่านและเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือกัน ในการปฏิบัติงานที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมาย				
9. ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ปรึกษาเรื่องงานได้ตลอดเวลา				
10. ผู้บังคับบัญชารับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้ใต้บังคับบัญชา				

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
11. การตัดสินใจของผู้บังคับบัญชามุ่งประโยชน์ของหน่วยงานเป็นสำคัญ				
12. เพื่อนร่วมงานทำงานร่วมกันด้วยความมีน้ำใจต่อกัน				
13. ท่านได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากเพื่อนร่วมงาน				
14. เพื่อนร่วมงานพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน				
15. เพื่อนร่วมงานมีส่วนช่วยให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของท่าน				

แบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 80 – 100 เปอร์เซนต์
เป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 60 – 79 เปอร์เซนต์
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของท่าน ประมาณ 1 – 59 เปอร์เซนต์
ไม่ทำเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ ของท่านเลย

ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	ไม่ ทำเลย
1. ท่านพยายามศึกษาหาวิธีสอนใหม่ๆ เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น				
2. ท่านเตรียมตัวก่อนทำการสอน เพื่อจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
3. ท่านทำงานตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง เพื่อให้งานเสร็จตามกำหนดเวลา				
4. ท่านเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของตนเองกับ ครั้งที่ผ่านมาเพื่อจะได้พัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น				
5. เมื่อท่านได้รับมอบหมายงาน ท่านจะรีบปฏิบัติ ทันที				
6. หลังจากได้รับมอบหมายงาน ท่านจะทำงานให้ เสร็จก่อนเวลาที่กำหนด				
7. ท่านริเริ่มทำงานต่างๆ ที่เกิดจากความคิดของ ตนเอง				
8. ท่านพยายามทำงานให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด				
9. ท่านทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ให้กับงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี				
10. ท่านพยายามที่จะพัฒนางานที่ทำอยู่ให้ดี ยิ่งขึ้นไปอีก				

ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	ไม่ ทำเลย
11. ท่านพยายามทำงานให้สำเร็จตามที่ได้คาดหวังไว้ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ				
12. ท่านชอบทำงานที่ยากๆ เพราะเป็นการท้าทายความสามารถของท่าน				
13. ท่านมุ่งพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน				
14. ท่านวางแผนการทำงานอย่างมีขั้นตอนและเหมาะสมกับงาน				
15. ท่านชอบค้นคว้าหาวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน				

แบบสอบถามตอนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สอดคล้องกับความเห็นของท่านมากที่สุด

เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของท่าน ประมาณ 80 – 100 เปอร์เซนต์
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของท่าน ประมาณ 60 – 79 เปอร์เซนต์
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเห็นของท่าน ประมาณ 1 – 59 เปอร์เซนต์
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเห็น ของท่านเลย

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	ไม่ เห็นด้วย
<u>การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</u>				
1. เป็นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น				
2. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากยิ่งขึ้น				
3. ทำให้ทราบถึงความสามารถและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล				
4. ทำให้เห็นข้อดีและข้อบกพร่องของผู้เรียนได้จากการประเมินผลตนเองของผู้เรียน				
5. ทำให้รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ แก่ผู้เรียน				
6. เป็นการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ทำให้ได้ความรู้ที่หลากหลาย				
7. ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่เครียด เมื่อผู้เรียนได้ทำงานตามความสามารถและความถนัดของตน				
8. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ผู้เรียนได้เลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น				

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
9. ทำให้ครูมีความสุขที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
10. ทำให้งานของผู้เรียนสำเร็จในเวลาอันรวดเร็ว				
11. ทำให้การสอนง่ายขึ้น				
12. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้เรียนในเรื่องต่างๆ				
13. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น				
14. ทำให้ท่านสามารถพัฒนานักเรียนได้เป็นรายบุคคล				
15. ทำให้นักเรียนของท่านกล้าแสดงความคิดเห็น				

แบบสอบถามตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างท่านกับนักเรียนมากที่สุด

ทำเป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นหรือสอดคล้องกับการปฏิบัติ ประมาณ 80 – 100 เปอร์เซนต์
ทำเป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นหรือสอดคล้องกับการปฏิบัติ ประมาณ 60 – 79 เปอร์เซนต์
ทำเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นเกิดขึ้นหรือสอดคล้องกับการปฏิบัติ ประมาณ 1 – 59 เปอร์เซนต์
ไม่ทำเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เกิดขึ้นหรือไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติเลย

ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นส่วนใหญ่	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่ทำเลย
<u>พฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติต่อนักเรียน</u>				
1. ให้กำลังใจในการทำงานแก่นักเรียน				
2. ได้ค้นหาข้อเท็จจริงก่อนลงโทษนักเรียนที่กระทำผิด				
3. รับฟังเหตุผลของนักเรียนเสมอ				
4. สอนหรือชี้แนะให้นักเรียนรู้จักวางตัวให้ถูกกาลเทศะ				
5. แสดงความเอาใจใส่นักเรียน เช่น ชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี				
6. สละเวลาส่วนตัวให้กับนักเรียนเท่าที่จะทำได้				
7. ไม่เคยนำเรื่องส่วนตัวมาปนกับการ พิจารณาให้คะแนนนักเรียน				
<u>พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อท่าน</u>				
8. กล้าแสดงความคิดเห็นเมื่อท่านถาม				
9. เชื่อฟังคำตักเตือนของท่าน				
10. เต็มใจปฏิบัติ เมื่อท่านขอความช่วยเหลือ				
11. ตั้งใจเรียนในวิชาที่ท่านสอน				
12. นักเรียนมีสัมมาคารวะต่อท่าน				

ข้อความ	ทำเป็น ประจำ	ทำเป็น ส่วนใหญ่	ทำเป็น บางครั้ง	ไม่ ทำเลย
13. นักเรียนยินดีมาช่วยงานท่านในโอกาสต่างๆ แม้มิได้ขอร้อง				
14. นักเรียนระลึกถึงท่านเสมอในโอกาสพิเศษ บางโอกาส เช่น วันปีใหม่ วันไหว้ครู				
15. นักเรียนยินดีที่ได้พบและสนทนากับท่าน				

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวนิรมล สังธิกุล
วัน เดือน ปี เกิด	11 พฤศจิกายน 2513
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	54 หมู่ 7 ถนนเลียบคลองสอง แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดคูบอน 33 หมู่ 7 ถนนเลียบคลองสอง แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2540	คบ. (คณิตศาสตร์) สถาบันราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ